

รายนามข้าหลวง ข้าหลวงใหญ่ และอุปราช

1. ข้าหลวง (The Governors of Bengal)

1. โรเบิร์ต ไคลฟ์ (Robert Clive) ค.ศ.1757-1760
2. โฮลเวลล์ (Holwell) ค.ศ.1760-1760
3. แวนซิททาร์ท (Vansittart) ค.ศ. **1760-1765**
4. โรเบิร์ต ไคลฟ์ (Robert Clive) ค.ศ.1765-1767
5. เวอร์เรลสต์ (Verelst) ค.ศ.1767-1769
6. คาร์เทียร์ (Cartier) ค.ศ.1769-1772
7. วอร์เรน เฮสติงส์ (Warren Hastings) ค.ศ.1772-1774

2. ข้าหลวงใหญ่ (The Governors - General)

1. วอร์เรน เฮสติงส์ (Warren Hastings) ค.ศ.1774-1785
2. แมคเฟอร์สัน (Macpherson) ค.ศ. **1785-1786**
3. ลอร์ด คอρνวอลล์ (Lord Cornwallis) ค.ศ.1786-1793
4. เซอร์ จอห์น ชอร์ (Sir John Shore) ค.ศ.1793-1798
5. ลอร์ด เวลเลสลีย์ (Lord Wellesly) ค.ศ.1798-1805
6. ลอร์ด คอρνวอลล์ (Lord Cornwallis) ค.ศ.1805-1806
7. เซอร์ ยอร์จ บาร์โลว์ (Sir Goerge Barlow) ค.ศ.1806-1807
8. ลอร์ด มินโต (Lord Minto) ค.ศ.1807-1813
9. มาร์ควิส เฮสติงส์ (Marquis Hastings) ค.ศ.1813-1823
10. จอห์น อาดัม (John Adam) ค.ศ.1823-1823
11. ลอร์ด อามเฮิร์สต์ (Lord Amherst) ค.ศ.1823-1828
12. ลอร์ด วิลเลียม เบนทิงค์ (Lord William Bentinck) ค.ศ.1828-1835

13. ชาลส์ เมทคาลฟ์ (Charles Metcalfe) ค.ศ.1832-1837
14. ลอร์ด อาร์คแลนด (Lord Arcland) ค.ศ.1837-1842
15. ลอร์ด เอลเลนโบเรจ (Lord Ellenborough) ค.ศ.1842-1844
16. ลอร์ด ฮาร์ดิงส์ (Lord Hardings) ค.ศ.1844-1847
17. ลอร์ด คัลฮุสตี (Lord Dalhousie) ค.ศ.1848-1856
18. ลอร์ด แคนนิง (Lord Canning) ค.ศ.1856-1858

3. อุปราช (Viceroys)

1. ลอร์ด แคนนิง (Lord Canning) ค.ศ.1858-1862
2. ลอร์ด เอลจิ้น 1 (Lord Elgin I) ค.ศ.1862-1863
3. โรเบิร์ต นาเปียร์ และ วิลเลียม เดนิสัน (Robert Napier and William Denison) ค.ศ.1863-1864
4. ลอร์ด ลอว์เรนซ์ (Lord Lawrence) ค.ศ.1864-1869
5. ลอร์ด เมโย (Lord Mayo) ค.ศ.1869-1872
6. ลอร์ด นอร์ทบรูค (Lord Northbrook) ค.ศ.1872-1876
7. ลอร์ด ลิตตัน (Lord Lytton) ค.ศ.1876-1880
8. ลอร์ด ริปอน (Lord Ripon) ค.ศ.1880-1884
9. ลอร์ด ดัฟเฟอร์ริน (Lord Dufferin) ค.ศ.1884-1888
10. ลอร์ด แลงส์โดวน์ (Lord Lansdowne) ค.ศ.1888-1894
11. ลอร์ด เอลจิ้น 2 (Lord Elgin II) ค.ศ.1894-1899
12. ลอร์ด กูร์ซอน (Lord Curzon) ค.ศ.1899-1905
13. ลอร์ด มินโต 2 (Lord Minto II) ค.ศ.1905-1910
14. ลอร์ด ฮาร์ดิงส์ (Lord Hardings) ค.ศ.1910-1916

15. ลอร์ด เชลล์มสฟอร์ด (Lord Chelmsford) ค.ศ. 1916-1921
16. ลอร์ด รีคคิง (Lord Reading) ค.ศ. 1921-1926
17. ลอร์ด เออร์วิน (Lord Irwin) ค.ศ. 1926-1931
18. ลอร์ด วิลลิงดอน (Lord Willingdon) ค.ศ. 1931-1936
19. ลอร์ด ลินลิทโกว์ (Lord Linlithgow) ค.ศ. 1936-1944
20. ลอร์ด วาเวลล์ (Lord Wavell) ค.ศ. 1944-1947
21. ลอร์ด เมาท์แบทเทน (Lord Mountbatten) ค.ศ. 1947 มอบเอกราช

ให้แก่อินเดีย*

ประวัติมหาตมะ คานธี

มหาตมะ คานธี เป็นชาวเอเชียผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่ง ซึ่งเป็นนักการเมืองที่ดำเนินนโยบายแตกต่างไปจากนักการเมืองคนอื่นใดในโลก และเป็นนักปฏิรูปสังคมที่มีวิสัยปฏิบัติ แปลกไปจากนักปฏิรูปโดยทั่วไป

มหาตมะ คานธี เกิดเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 1869 บิดาเป็นมุขมนตรีแห่งเมืองโพระพันทา ในแคว้นคุชราต ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดีย ท่านเป็นลูกคนเล็ก รูปร่างก็เล็กที่สุดอีกด้วย และเป็นที่รักที่สุดของบิดามารดาด้วยเหมือนกัน บิดาและมารดาได้สอนให้ท่านรู้จักสงบ สง่างาม แจ่มแจ้ง แต่ถึงคราวสู้ก็ไม่ยอมท้อถอยให้แม้แต่ก้าวเดียว ดังนั้นบุคลิกลักษณะของท่านจึงเป็นแบบคนที่ "อ่อนนอกแข็งใน"

เมื่ออายุได้ 13 ขวบ คานธีก็ถูกจ้างแต่งงานตามประเพณีฮินดูกับกัสตุรบาอี ซึ่งมีอายุเท่ากัน จึงมีความรู้สึกเหมือนเป็นเพื่อนเล่นกันมากกว่าที่จะเป็นสามีภรรยา กัน อีก 3 ปี

---

* แปลและเรียบเรียงจากหนังสือ History of India โดย Gian Chand Mahajan, Atma Ram & Sons, New Delhi - 6, 1961

ต่อมา บิดาของท่านก็ถึงแก่กรรมในเวลาที่ยังทรงวัยกำลังตั้งครรรภ์ คานธีรู้สึกเสียใจมากต่อการสูญเสียบิดา และเขารู้สึกว่าการแต่งงานทำให้ชีวิตห่างบิดามารดามากเกินไป

เมื่ออายุ 18 ปี มารดาก็ส่งคานธีไปเรียนวิชากฎหมายต่อที่ประเทศอังกฤษ แต่เนื่องจากมารดาเป็นคนเคร่งครัดศาสนามาก กลัวลูกชายจะเสียคนเมื่อไปอยู่เมืองนอก ไกลหูไกลตาญาติพี่น้อง จึงเรียกคานธีมาให้สัญญาก่อนออกเดินทางว่า ห้ามดื่มสุรา ห้ามชุกชกกับผู้หญิง และรับประทานเนื้อสัตว์เป็นอันขาด เมื่อคานธีสาบานตนอย่างแน่วแน่แล้ว จึงออกเดินทางไปอังกฤษ เขารำพึงรำพันว่า การกินอาหารเจอย่างเดียวโดยไม่แตะต้องเนื้อสัตว์เลยในประเทศที่เขากินเนื้อสัตว์เป็นหลักนั้น เป็นเรื่องยุ่งยากมาก แม้กระนั้นคานธีก็ยังรักษาสัจจะที่ให้แม่ไว้ได้อย่างมั่นคง จนกระทั่งเขากลับมายังอินเดียใน ค.ศ. 1891

* ค.ศ. 1893 คานธีเดินทางไปตั้งสำนักงานทนายความที่แคว้นนานัล ในแอฟริกาใต้ และเป็นทนายความชาวอินเดียคนแรกที่ได้เข้าทำงานในศาลสูงสุด และที่แอฟริกาใต้เอง คานธีก็ได้เห็นความสนใจของเขาไปยังงานปฏิรูปสังคม เขาได้ต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมทางสังคม และทางการเมืองของชาวอินเดีย ที่ไปตั้งรากฐานทำมาหากินอยู่ในประเทศนั้น ในฐานะนักกฎหมาย มหาตมะ คานธี ยอมทนไม่ได้ที่จะปล่อยให้กฎหมายอันไม่เป็นธรรม แทนที่จะเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของคนส่วนใหญ่ในประเทศ พระราชบัญญัติมากมายหลายฉบับในแอฟริกาใต้ในขณะนั้น กลับเป็นเครื่องมือของชาวยุโรปผู้มีอำนาจ เป็นต้นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการออกเสียงของชาวอินเดีย พระราชบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิทธิของชาวผิวเหลือง พระราชบัญญัติว่าด้วยการเสียภาษีอันไม่เป็นธรรม ฯลฯ คานธีจึงร่วมมือต่อต้านด้วยการยื่นหนังสือร้องเรียนบ้าง ด้วยการไม่ปฏิบัติตามบ้าง ตลอดจนการขัดขืนร่วมกันไม่ให้ความร่วมมือจนกระทั่งศาลสั่งจำคุก ระหว่างเวลาที่ถูกคุมขังนี้เอง คือเวลาอ่านหนังสือของเขา เขาได้ศึกษางานของ รัสกิน, โสคราติส, ทอลสตอย, ฮักซเลย์ และเบคอน และได้รับผล

---

* สรุปรจากแผ่นปลิว เอกสารโรเนียวเรื่อง มหาตมะ คานธี กับการต่อสู้เพื่อเอกราชของอินเดีย โดย วิลาสวงค์ นพรัตน์

จากการอ่านก็ตรงที่รู้จักวิจารณ์ และตั้งปัญหา การไตร่ตรองทำให้ปัญญาแตกฉาน และความ
เป็นตัวของตัวเองได้สร้างแนวความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ เสมอ

ครอบครัวของคานธีเคร่งครัดในศาสนามาก บิดามารดามีส่วนสร้างศรัทธาแก่เขา
เป็นอย่างมากเช่นกัน คานธีมีความเชื่อมั่นว่า "พระเป็นเจ้าจักคุ้มครองปกป้องเขาและครอบครัว
ของเขาในยามทุกข์ยาก" คานธีหันมาสนใจศึกษาคัมภีร์ภควัทคีตา และเกิดความประทับใจ
อย่างยิ่ง เขาได้กล่าวย้ำเสมอว่า "การเข้าถึงพระเจ้านั้น จะต้องประพฤติพรหมจรรย์และ
เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตแห่งการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อตนและผู้อื่น"

นอกจากการศึกษาคัมภีร์ภควัทคีตาแล้ว คานธียังได้แสดงตนว่าเป็นผู้สนใจในศาสนา
อื่น ๆ เช่น ศาสนาคริสต์ อิสลาม พุทธ และลัทธิอื่น ๆ อีกด้วย เขาเคยพูดเสมอว่า "แม้
ศาสนาอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากศาสนาฮินดู ข้าพเจ้าก็มีจิตใจการระด้วยความเป็นธรรม"
คานธีมีทัศนะว่า "บรรดาผู้ที่พูดว่าศาสนาไม่เกี่ยวกับการเมืองนั้น เป็นผู้ไม่ทราบความหมาย
ของคำว่าศาสนา" ด้วยความเชื่อดังกล่าวนี้เอง ทำให้เขานำเอาหลักศาสนามาเป็นเครื่องมือ
เกี่ยวพันกับการเมือง คือใช้หลักการของศาสนาในการรวมพลังประชาชนเพื่อต่อต้านรัฐ
บาล หรือผู้ปกครองที่กดขี่

ใน ค.ศ. 1904 มหาตมะ คานธี ได้ร่วมก่อตั้งวารสารรายสัปดาห์ฉบับหนึ่ง ให้
ชื่อว่า "มตินิเดย" ระยะต่อมาปรากฏว่าการเงินขัดข้อง เพื่อสำรวจข้อบกพร่องให้แก่ซัด
เขาจึงตัดสินใจเดินทางไปเคอร์บัน ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักพิมพ์ มร. โบแล็ค ได้ไปส่งที่สถานีรถไฟ
และมอบหนังสือเรื่อง "แค่คนสุดท้าย" เขียนโดย จอห์น รัสกิน ให้แก่คานธีเพื่ออ่านตามทาง
จอห์น รัสกิน เป็นชาวอังกฤษ นักวิจารณ์ศิลปะ นักเขียนเกี่ยวกับจริยธรรม สังคม และเศรษฐ
ศาสตร์ ที่มีอิทธิพลสูงสุดคนหนึ่งในสมัยเขา เขามีความเห็นว่าการปฏิรูปสังคมจะต้องเริ่ม
จากจุดเล็ก ๆ ก่อน ผู้ที่อาสาทำงานเพื่อส่วนรวมจำเป็นต้องพัฒนาจิตใจ ต้องกำจัดความเห็น
แก่ตัวได้เสียก่อน คนทั้งหลายในสังคมจะต้องทำงาน จะอยู่กินโดยไม่ผลิตนั้นไม่เป็นการสมควร
รัสกินเป็นนักเขียนที่ผิดไปจากนักเขียนคนอื่น ๆ เขาไม่ตำหนิอำนาจ แต่มีความเห็นว่าเมื่อ
มีอำนาจอยู่ในมือ ก็ต้องใช้อำนาจนั้นเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้ประชาชน

หนังสือแด่คนสุดท้ายของรัสกินเล่มนี้ ส่งผลให้เขาเกิดความคิดใหม่ ๆ หลายประการ และเพียงสองวันภายหลังจากที่อ่านจบ คานธีก็ได้ตกลงใจย้ายที่ตั้งวารสาร "มตินิเดย์" เข้าไปอยู่ในนิคมโพนิคซ์ นอกจากงานประจำเกี่ยวกับการพิมพ์ ทุกคนต้องทำงานใช้แรงเหมือนกัน และได้รับค่าแรงงานเท่ากันด้วย เมื่อกิจการของนิคมโพนิคซ์เจริญขึ้น เขาขยายกิจการออกไปตั้งในพื้นที่แห่งใหม่กว้างขวางกว่าเดิมมากให้ชื่อว่า "ไร์คอลลสตอย" ข้อคิดในหนังสือแด่คนสุดท้ายถูกนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับเหตุการณ์ คานธีแปลหนังสือเล่มนี้ออกเป็นภาษาคุชรตี ซึ่งเป็นภาษาพูดของเขาให้ชื่อว่า "สรรโวทัย" แปลว่า "การยกระดับของคนทุกคน" หมายถึงสวัสดิการของคนทุกกลุ่มในสังคม ในแง่ของแนวความคิด สรรโวทัยได้ให้ความหวังใหม่ ๆ แก่มนุษยชาติและได้ชี้ให้เห็นว่าแต่ละคนไม่อาจแยกตัวออกไปจากกลุ่มชนทั้งหลายได้ ทุกคนควรมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สิ่งที่สมาชิกทุกคนในสังคมพึงมุ่งหวัง คือสวัสดิการของส่วนรวม ในแง่แนวทางแห่งชีวิต สรรโวทัยยึดหลักการแบ่งเฉลี่ยและการทำงานร่วมกัน แทนการแข่งขันกันและเบียดเบียนกันอย่างไม่ดีชอบเขต มุ่งคำนึงถึงความก้าวหน้าอย่างสงบแทนการเป็นอยู่อย่างสับสนและทำลายล้าง

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1948 หลังจากอินเดียนได้รับเอกราชใหม่ ๆ กลุ่มผู้ทำงานสร้างสรรค์ นักการเมือง และสาวกผู้ใกล้ชิดของคานธี ได้มาประชุมกันที่เสวาคราม มี ดร. ราเชนทร์ ประสาท ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอินเดียนเป็นผู้นำ เพื่อปรึกษาหารือกันถึงวิธีที่จะทำความปรารถนาอันสุดท้ายของคานธีให้บรรลุถึงความสำเร็จ วิโนบะภาเว เสนอให้จัดตั้งองค์การ "สรรโวทัยสมาช" เพื่อปรับใช้และยกระดับคนทุกคนในประเทศให้สูงขึ้น องค์การนี้มีลักษณะหลวม ๆ ไม่ตราข้อกำหนดตายตัวบังคับสมาชิกที่ประชุมรับหลักการ ทั้งนี้เพราะ "สรรโวทัยสมาช" เป็นปรัชญาสังคมที่มหาดมะ คานธี ตั้งปณิธานไว้ว่า จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศเมื่อถึงเวลาที่อินเดียนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้โดยอิสระ ไม่นานนัก "สรรโวทัย สมาช" ก็เริ่มมีบทบาทขึ้นมาในสังคมอินเดียนยุคใหม่ ข้อคิดของคานธีถูกนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับกาล หากนายทุนเริ่มมองเห็นว่าการชู้ครีตคนจนอย่างหนักเป็นการทำลายตัวเองในทางอ้อม เพราะเมื่อคนจนซึ่งเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจพังทลายลง สังคมทั้งสังคมย่อมไม่อาจคงอยู่ได้

แม้คานธีจะเกิดมาในตระกูลค่อนข้างดีร่ำรวยก็ตาม เขาได้คำนึงถึงความเหลื่อมล้ำค่าสูงในสังคมเป็นอย่างดี ทรายไคที่สตรีอินเดียยังไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษคือต้องตกเป็นเบี้ยล่างอยู่เสมอ โดยเฉพาะภรรยาต้องเชื่อฟังสามี ประพฤติตนอยู่ในกรอบของสังคมที่แคบหรือการที่ระบบวรรณะยังมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดแล้ว อินเดียย่อมจะตั้งค้ำหลังประเทศอื่น ๆ อีกมาก คานธีอาจเป็นคนแรก ๆ ที่ตระหนักถึงปัญหานี้ เขาจึงละเมียดกฎประเพณี หันมายกย่องภรรยา ภรรยาของเขาได้เป็นกำลังใจในการร่วมต่อสู้ด้วยกันตลอดมาทั้งที่แอฟริกาใต้ และในอินเดีย ต่อมากานธีได้แสดงให้เห็นว่า เขาไม่มีความรังเกียจชนชั้นที่มีวรรณะต่ำกว่า เหตุการณ์ในแอฟริกาใต้คงจะเป็นบทเรียนให้เขาตระหนักในข้อนี้ ในเมื่อชาวอินเดียที่นั่นได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมจากชาวอังกฤษด้วยสาเหตุแห่งการรังเกียจผิว

ใน ค.ศ. 1915 คานธีได้ตั้งอาศรมสัตยาเคราะห์ขึ้นที่เมืองอาห์เมตบาด ในรัฐคุชราต เพื่อเป็นที่รวมของคนหลายวรรณะปะปนกัน ร่วมกันทำงานเพื่อสังคมและแสวงหาความจริง การขจัดระบบวรรณะซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายอันยิ่งใหญ่ในการปฏิรูปสังคมของคานธี ได้เป็นผลสำเร็จลงเมื่อมีการระบุงยกเลิกการแบ่งชั้นวรรณะ ในมาตรา 15 และมาตรา 17 ของรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1950

คานธีเป็นชาวอินเดียคนหนึ่งที่มีโอกาสไปศึกษาวิชาการ และได้รับการอบรมในประเทศอังกฤษในฐานะนักศึกษากฎหมายเป็นเวลาหลายปี เขามีความผูกพันอยู่กับอังกฤษมากเมื่อเกิดกฎในแอฟริกาใต้ เขาได้รวบรวมสมัครพรรคพวกตั้งหน่วยพยาบาลขึ้นทั้งในสงครามบัวร์ (1899-1902) และกบฏซูลู (1906) เขากล่าวถึงความจงรักภักดีต่อราชอาณาจักรอังกฤษเมื่อเกิดกบฏซูลูว่า "ราชอาณาจักรอังกฤษมีคุณประโยชน์แก่โลก ข้าพเจ้าจึงมีความจงรักภักดีต่อราชอาณาจักรอังกฤษโดยใจจริง ข้าพเจ้าไม่ต้องการให้ราชอาณาจักรนี้สลายตัวลง"

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 (1914-1918) คานธีได้ชักชวนให้ชาวอินเดียสมัครเป็นทหารในกองทัพอังกฤษ แต่เหตุการณ์ที่เมืองอมฤตสาร์ในแคว้นปัญจาบ ทำให้เขาต้องตั้ง

ตนเป็นฝ่ายต่อต้านอังกฤษ และดำเนินการเรียกร้องเอกราชแก่อินเดีย เนื่องจากพระราชบัญญัติการปกครองอินเดีย ค.ศ. 1919 ไม่เป็นที่พอใจของชาวอินเดีย ราษฎรตามเมืองต่าง ๆ ได้ชุมนุมคัดค้านพระราชบัญญัติฉบับนั้น การชุมนุมที่เมืองอมฤตสาร์ได้กลายเป็นเรื่องร้ายแรง ราษฎรที่ไปร่วมชุมนุมกันได้รวมทำร้ายชาวอังกฤษ กองทหารอังกฤษซึ่งรักษาการณ์อยู่ ณ เมืองนั้น ได้ใช้ปืนยิงราษฎร มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก คานธีประท้วงว่าอังกฤษกระทำการอันรุนแรงเกินกว่าเหตุต่อชาวอินเดีย จึงได้รวบรวมราษฎรกระทำการขัดขวางโดยทางสงบ

(Passive Resistance) อังกฤษถือว่าเป็นการกระทำแบบค้อแพ้ง (Civil Disobedience)

คานธีได้ชักจูงชาวอินเดียให้งดซื้อสินค้าอังกฤษ การศึกษาแบบอังกฤษ และไม่ให้ความร่วมมือแก่อังกฤษในทุกทาง ในระยะนี้เองที่คานธีได้เป็นผู้นำของพรรคคองเกรสที่จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ ค.ศ. 1885 และมีบทบาทสำคัญในการชักจูงให้ฝูงชนทั่วไปเข้าร่วมในการดำเนินงานต่อต้านอังกฤษอย่างกว้างขวาง นับแต่นั้นมาพรรคคองเกรสจึงเป็นพลังสำคัญ ไม่เพียงเป็นตัวแทนของกลุ่มชนชั้นสูงที่มีการศึกษาเท่านั้น หากแต่เป็นตัวแทนของชนทุกวรรณะ เป็นพลังสำคัญในการต่อรองอำนาจทางการเมืองกับรัฐบาลอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธีการต่อสู้แบบ "สัตยาเคราะห์"

ก่อนที่จะกล่าวว่า สัตยาเคราะห์คืออะไร เราควรที่จะได้ศึกษาความเชื่อมั่นของคานธีที่ว่า "โลกเรานี้สถิตสถาพรอยู่ได้ด้วยหลักธรรมประจำใจบางอย่างบางประการ และหลักธรรมนั้นคือสัตยะหรือความสัตย์นั่นเอง ข้าพเจ้าต้องพากเพียรอีกนานจึงจะบรรลุถึงความสัตย์นี้ได้"

ย้อนหลังกลับไปในระยะที่คานธียังเป็นเด็ก และได้ดูละครเรื่อง "ทริชน" ก็เกิดความประทับใจในตัวละครซึ่งต้องได้รับทุกข์ทรมานและมั่นคงในความสัตย์ เมื่อมีการต่อสู้เรียกร้องสิทธิของชาวอินเดีย คานธีได้นำความคิดนั้นออกปฏิบัติเป็นครั้งแรกโดยออกวารสาร "มตีอินเดียน" เป็นเครื่องมือต่อต้านแบบสัตยาเคราะห์ ความหมายของการต่อสู้แบบสัตยาเคราะห์ มีอยู่กว้างขวาง การตั้งอาศรมสัตยาเคราะห์มีวัตถุประสงค์ให้สมาชิกมีความบริสุทธิ์ใจในความสัตย์ ยึดมั่นและตอบแทนความชั่วด้วยความดี บ่อยครั้งที่คานธีชำระบาป สาราภาพ

ความผิดที่คิดว่าอยู่ในความรับผิดชอบของตนด้วยการทรมาณกาย อคอาหาร และถือปฏิญญาณ

ในการต่อต้านอังกฤษ คานธีรู้ว่าชาวอินเดียไม่อาจที่จะหาอาวุธมาสู้รบกับทหารอังกฤษได้ ดังนั้นสัตยาเคราะห์จึงเป็นศาสตร์อาวุธที่ยอดเยี่ยมที่สุด ชาวอินเดียจึงต้องรวมพลังกันประท้วงอย่างสันติและมีจุดมุ่งหมาย ยินยอมให้เจ้าหน้าที่อังกฤษจับกุมแต่โดยดี เพื่อให้อังกฤษได้ทราบประสามติของพวกตน

"ผู้ที่เรียกร้องและต่อสู้เพื่อเอกราชจำเป็นอย่างยิ่งที่จะรู้จักวิธีป้องกันตัวขั้นสุดท้ายสำหรับตน โดยทั่วไปแล้ววิธีป้องกันตนเช่นนี้มีมักประกอบด้วยการใช้กำลัง แต่สัตยาเคราะห์เป็นการต่อสู้ที่บริสุทธิ์ สะอาด และไม่ใช้กำลังเลย"

ข้อความนี้เป็นปรัชญาการต่อสู้ของคานธีซึ่งเรียกกันว่า อหิงสา เป็นหลักการที่แปลกมากเนื่องจากโดยทั่วไปแล้วการต่อสู้จำเป็นต้องอาศัยการใช้กำลังเป็นเครื่องมือให้ได้มาซึ่งชัยชนะ แต่การต่อสู้แบบอหิงสาคือการไม่เบียดเบียนกันด้วยการใช้กำลังให้เสียเลือดเนื้อมหาตมะ คานธี ประสบความสำเร็จอย่างงดงามในการนำหลักการดังกล่าวมาปฏิบัติในการเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ ถ้าหากว่าคานธีซึ่งเป็นผู้นำชาวอินเดียจำนวนมหาศาลจะลุกขึ้นต่อสู้ด้วยวิธีการรุนแรงกับอังกฤษแล้ว การเรียกร้องเอกราชจะได้มาก็ด้วยเลือดเนื้อและชีวิตเป็นจำนวนมากมายอย่างคาดไม่ถึง และจะเกิดปัญหายุ่งยากซับซ้อนติดตามมาภายหลังมากมาย ความยิ่งใหญ่ของคานธีคือชัยชนะในสงครามจิตวิทยาที่ไม่สนับสนุนการใช้อาวุธ ซึ่งถ้าหากเขาใช้อาวุธสู้รบกับอังกฤษ คานธีย่อมไม่ใช่ผู้ยิ่งใหญ่ในจิตใจของคนอินเดีย และของโลกอย่างแน่นอน เพราะการใช้กำลังรุนแรงเป็นเรื่องที่มีปรากฏให้เห็นในประวัติศาสตร์เป็นธรรมดา ดังนั้น การต่อสู้ด้วยการไม่ใช้กำลังรุนแรงจึงเป็นการเอื้อให้อังกฤษเห็นใจชาวอินเดียได้ดีกว่าวิธีอื่น

"สัตยาเคราะห์เป็นอาวุธของผู้มีความสัจย์ นักสัตยาเคราะห์จะต้องยึดมั่นในอหิงสาคือการไม่ใช้กำลัง ไม่ว่าจะเป็นตัวกาย วาจา หรือใจ เพราะฉะนั้นถ้าพวกเราทั้งสัจย์และอหิงสา ชาวเราไม่สามารถปฏิบัติสัตยาเคราะห์ได้" คานธีกล่าว

สำหรับคานธี สัจย์ และ อหิงสา เป็นส่วนประกอบของสัตยาเคราะห์ นอกจากนั้น

อหิงสา ยังเป็นทางผ่านไปถึงสังฆธรรมซึ่งเขาเชื่อมั่นว่า "สังฆธรรมคือพระเจ้าสูงสุด" คานธี
เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมืองด้วยความเชื่อมั่นว่าความสะอาด ความบริสุทธิ์ และคุณงามความดี
ของคนคนหนึ่งย่อมทำให้เกิดความบริสุทธิ์ในบรรดาผู้ที่อยู่ใกล้เคียงด้วย เมื่อทุกคนมีความเจียม
กายเจียมใจ ย่อมบรรลถึงความหลุดพ้นจากความชั่ว ความเอาเปรียบ และความเบียดเบียน
กัน

การต่อสู้แบบสันติยาเคราะห์ี่ได้แพร่หลายในระยะ ค.ศ. 1920-1928 เจ้าหน้าที่
อังกฤษจับคานธีเข้าขังคุกหลายครั้ง แต่คานธีก็ต้องต่อสู้ต่อไป เมื่อออกจากคุกเขาได้นำราษฎร
เดินทางไกลถึง 200 ไมล์ จากเมืองอาห์เมทบาดไปยังเมืองทนต์ ซึ่งอยู่ชายฝั่งทะเลอาหรับ
เพื่อทำเกลือในมหาสมุทร ซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมาย เพราะการทำเกลือในอินเดียขึ้นต้อง
เสียภาษีแพง ราษฎรที่ยากจนจึงเดือดร้อนมาก ลอร์ดเออร์วิน อุปราชอังกฤษจึงให้หาทาง
ประนีประนอม รัฐบาลอังกฤษจึงแต่งตั้งคณะกรรมการชุดไซมอนซึ่งมีเซอร์ จอห์น ไซมอน
เป็นหัวหน้าคณะมาเจรจากับอินเดีย เพื่อหาข้อตกลงว่าจะให้อินเดียปกครองตนเองในรูปแบบ
ใด ต่อมาคณะกรรมการก็ได้เสนอรายงานต่อรัฐบาลอังกฤษ เพื่อให้มีการประชุมโต๊ะกลม
ขึ้นที่ลอนดอน เพื่อตกลงเรื่องการปกครองอินเดีย ในขณะที่เดียวกันพรรคองเกรสก็ไปประชุม
กันที่เมืองละฮอร์ ลงมติให้เรียกร้อง "ปुरुณสวราช" จากอังกฤษ โดยกำหนดเอาวันที่ 26
มกราคม 1930 เป็นวันประกาศเอกราช

ในการประชุมโต๊ะกลมที่ลอนดอน ค.ศ. 1931 คานธีได้เป็นผู้แทนอินเดียเข้าร่วม
ประชุม แต่การประชุมครั้งนั้นไม่ได้ผล อย่างไรก็ตามอังกฤษได้ออกพระราชบัญญัติการปกครอง
อินเดีย ค.ศ. 1935 ให้อินเดียรวมกันเป็นสหพันธ์ ชาวอินเดียและพรรคองเกรสไม่พอใจ
จึงพากันลาออกจากสภามณฑลคัดค้านการที่อังกฤษไม่ยอมให้อินเดียเป็นเอกราชสมบูรณ์ เพราะ
อังกฤษเพียงแต่จะให้อินเดียได้รับการปกครองตนเองภายใต้การควบคุมของอังกฤษเท่านั้น

ค.ศ. 1939 สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้อุบัติขึ้นในยุโรป อังกฤษประกาศสงครามกับ
ประเทศเยอรมนีและอิตาลี และได้นำอินเดียเข้าช่วยเหลือตน พรรคการเมืองต่าง ๆ ใน
อินเดียคัดค้านไม่ยอมให้ความช่วยเหลือแก่อังกฤษ จึงบีบบังคับคณะรัฐบาลองเกรสประจำ

มณฑลต่าง ๆ ให้ลาออกในปี 1942 พรรคคองเกรสได้ประชุมกันลงมติให้อังกฤษถอนตัวออกจากอินเดีย แต่อังกฤษต้องใช้อินเดียเป็นฐานทัพต่อสู้กับญี่ปุ่น จึงไม่รับรองมตินั้น อังกฤษปกครองอินเดียอย่างเด็ดขาดยิ่งขึ้น มีการจับนักการเมืองคนสำคัญ เช่น คานธี เนห์รู ฯลฯ ไปขังคุกไว้ ภรรยาของคานธีได้ถึงแก่กรรมในคุกเมื่อ ค.ศ. 1944

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ประชาชนในอินเดียก็แตกเป็น 2 พวก คือฮินดูและมุสลิม คณะรัฐบาลของพรรคกรรมกรในอังกฤษซึ่งมีนายคลีแมนต์ แอตลี เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ส่งคณะผู้แทนไปเจรจากับนักการเมืองอินเดียทั้ง 2 พวก คานธีไม่เห็นด้วยกับการแบ่งแยกประเทศ แต่ก็ไม่อาจทำความตกลงกันได้ และยังคงดำเนินการเจรจาต่อไป

ต่อมาในเดือนมีนาคม 1947 ลอร์ด หลุยส์ เมท์แบตเทน อุปราชประจำอินเดีย ได้เปิดการเจรจากับผู้นำพรรคคองเกรส และสันนิบาตมุสลิมแห่งอินเดีย พวกมุสลิมเกรงว่าถ้าอินเดียได้เป็นเอกราช พวกตนก็จะตกอยู่ในฐานะชนกลุ่มน้อย และถูกเบียดเบียน ในที่สุดจึงตกลงแบ่งอินเดียออกเป็น 2 อาณาจักร รัฐบาลอังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกราชของอินเดีย แบ่งอินเดียออกเป็นประเทศอินเดียและปากีสถาน เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 1947 คานธียังคงมุ่งหวังที่จะหาทางประสานข้อขัดแย้งระหว่างฮินดูและมุสลิม แต่เขาได้ถูกพวกฮินดูที่มีหัวรุนแรงยิงถึงแก่กรรมที่กรุงนิวเดลี เมื่ออายุได้ 78 ปี ในวันที่ 30 มกราคม 1948 ภายหลังจากที่อินเดียได้รับเอกราชโดยสมบูรณ์ในเวลาไม่ถึงหนึ่งปี

มหาตมะ คานธี มีชีวิตเกิดมาเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น แน่วแน้อยู่ในหน้าที่เพื่อมนุษยธรรมโดยแท้ เป็นชีวิตที่น่าทึ่ง น่ายกย่อง และน่าศึกษาอย่างยิ่งท่ามกลางความยุ่งเหยิง สับสน และความยากลำบากในการต่อสู้เพื่อเอกราชของอินเดีย คานธีตระหนักดีว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ แต่การติดต่อดื้อเนื่องของวัฒนธรรมแห่งชาตก็เป็นสิ่งที่ต้องธำรงรักษาไว้ อนาคตจะต้องขึ้นอยู่กับรากฐานของอดีตและปัจจุบัน คานธีสามารถวางแผนการดำเนินชีวิตของชาวอินเดียในอนาคตที่จะสนองความต้องการในด้านวัตถุ และในขณะเดียวกันก็ให้ความจำเป็นในด้านจิตใจและวิญญาณได้ด้วย เขาทราบดีว่า การปฏิบัติที่แท้จริงนั้นต้องเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ มิใช่เกิดจากคนจำนวนน้อยที่มีการศึกษาสูงหรือมีฐานะดีเท่านั้น และการ

ปฏิวัตินั้นต้องเป็นไปเพื่อสังคม

คานธีมิได้โจมตีการถือขึ้นวรรณะอย่างรุนแรง เพราะการล้มเลิกวิถีทางเก่า ๆ แห่งการดำเนินชีวิตอย่างกระตือรือร้นเกินไปนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่กระทำได้ง่าย หรือเป็นสิ่งที่ควรกระทำเสมอไปนัก ด้วยการบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชนชั้นผู้ทร และทรชนอย่างสม่ำเสมอ คานธีสามารถเปลี่ยนแปลงความเชื่อถือเดิมเกี่ยวกับระบบวรรณะอย่างได้ผล เขามีอุดมการณ์ มีวัตถุประสงค์ และมีวินัยในการปฏิบัติงาน จึงสามารถสร้างพลังในการดำเนินงานให้เกิดแก่คนจำนวนมากน้อย ๓ ล้านคน เขาเป็นคนเดียวเท่านั้นที่สามารถปฏิวัติชีวิตคนจำนวนมากหลายล้านคนเช่นนี้ได้ คานธีสอนให้บุคคลเหล่านั้นรู้จักเคารพและพึ่งตนเอง และไปเอาใจใส่ในเรื่องความยุติธรรมของสังคม อาวุธที่สำคัญที่สุดที่คานธีใช้ต่อสู้กับอังกฤษจนได้เอกราชกลับคืนมาได้แก่ "สัตย์" และ "อหิงสา" เขาปฏิบัติภารกิจทุกอย่างด้วยความสุขุมและปราศจากกิเลส

ประวัติและการดำเนินงานของมหาตมะ คานธี ได้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าท่ามกลางปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ นั้น ไม่จำเป็นต้องแก้ไขด้วยวิธีการแห่งสงคราม และการใช้กำลังทุกรูปแบบ มนุษย์ยังมีทางเลือกที่สงบและราบรื่นกว่าวิธีการใช้กำลังเข้าทำลายล้างประหัตประหารกัน

หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ ได้กล่าวสรรเสริญคานธีไว้ตอนหนึ่งว่า "เขาเป็นบุคคลที่ไม่มีวันตาย เขาได้ทิ้งพลังทางใจไว้ให้อนุชนรุ่นหลังให้เป็นมรดก ซึ่งสักวันหนึ่งในกาลข้างหน้า อำนาจพลังทางใจดังกล่าว จักต้องมีเหนือกำลังรบและอาวุธยุทธภัณฑ์ และเหนือลัทธิประหัตประหารกันอย่างหฤโหด"

ประมวลเหตุการณ์สำคัญ ในชีวิตของมหาตมะ คานธี*

ค.ศ.	เหตุการณ์สำคัญ
1869	เกิดที่เมืองโพระพันทา รัฐคุชราต ประเทศอินเดีย เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม
1876	ปฐมนิศึกษาในเมืองราชโกฏ หนีกับกัสตูรบาอี

* จากหนังสือ **อมตวาจาของมหาตมะ คานธี** แปลโดย กรุณา - เรื่องอุไร กุศลลาสัย

- ค.ศ. เหตุการณ์สำคัญ**
- 1883 แต่งงานกับกัสตูรบาอี
- 1885 บิดาถึงแก่กรรม
- 1887 ผ่านการสอบชั้นมัธยมบริบูรณ์ เข้าเรียนต่อในวิทยาลัยสันวัลทาส ที่เมืองภวณคร
- 1888 เดินทางไปประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 4 กันยายน เพื่อศึกษากฎหมาย
- 1889 พุดินที่สาธารณะเป็นครั้งแรก ในประเทศอังกฤษอยู่ที่ประชุมนักมั่งสวิวัติ
- 1891 เป็นเนติบัณฑิต เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน โดยสารเรือกลับประเทศอินเดีย ถึงนครบอมเบย์ วันที่ 7 กรกฎาคม พอถึงก็ได้ทราบข่าวมรณกรรมของมารดา
- 1892 เริ่มประกอบอาชีพทางกฎหมายในเมืองราชโกฏ และนครบอมเบย์
- 1893 เดินทางไปแอฟริกาใต้ในเดือนเมษายน เพื่อว่าความในคดีแพ่ง
- 1894 คดีตกลงกันได้ด้วยการประนีประนอม
- 1895 เข้าเป็นทนายความในศาลสูงเมืองนาตาล ก่อตั้งพรรคองเกรสอินเดียแห่งเมืองนาตาล
- 1896 จากแอฟริกาใต้กลับประเทศอินเดีย อยู่ในอินเดีย 6 เดือน ระหว่างนี้ได้พบกับผู้นำของอินเดีย มี Tilak, Gokhale และผู้นำคนอื่น ๆ กลับไปแอฟริกาใต้อีก เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน
- 1897 มีการเดินขบวนต่อต้านคานธีในเมือง Durban อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงในชีวิตของคานธี
- 1899 ช่วยฝ่ายอังกฤษพยาบาลทหารที่ได้รับบาดเจ็บในสงคราม Boer
- 1901 กลับประเทศอินเดีย จัดตั้งหน่วยบริการสาธารณสุขในเขตที่กาฬโรคระบาดในเมืองราชโกฏ เข้าร่วมประชุมพรรคองเกรสแห่งชาติ ณ เมืองกัลกัตตา
- 1902 ไปประเทศพม่า เริ่มเดินทางโดยรถไฟชั้นที่ 3 (คานธีเดินทางโดยรถไฟชั้นที่ 3 เป็นประจำ) เปิดสำนักงานทนายความในนครบอมเบย์ในเดือนกรกฎาคม กลับไปแอฟริกาใต้อีกหลังจากอยู่ในอินเดียประมาณ 3 เดือน
- 1903 ก่อตั้งสมาคมอินเดียอังกฤษแห่งนครทรานส์วาล เริ่มออกวารสาร "Indian Opinion"

- ก. ศ. เหตุการณ์สำคัญ**
- 1904 เริ่มศึกษาคัมภีร์ ภควัทคีตา และหนังสือ "Unto This Last" ของ Ruskin ซึ่งก่อให้เกิดการปฏิรูปอย่างใหญ่หลวงในชีวิต ก่อตั้งอาศรม "Phoenix"
- 1906 เกิดกบฏ Zulu ช่วยผู้ได้รับบาดเจ็บในการกบฏ ตั้งปณิธานประพาศติ พรหมจรรย์ บัญญัติคำว่า "สัตยาเคราะห์" (Satyagraha) ขึ้นใช้เป็นครั้งแรก ไปประเทศอังกฤษในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในคณะผู้แทนอินเดีย
- 1907 เริ่มปฏิบัติการสัตยาเคราะห์ต่อต้าน "กฎหมายหมิ่น" (Black Act)
- 1908 ลงนามความตกลงชั่วคราวกับอังกฤษ ถูกประทุษร้ายโดยชาวปาทาน ปฏิบัติสัตยาเคราะห์อีก ถูกจับกุมคุมขัง
- 1909 เขียนจดหมายติดต่อกับ ลีโอ ตอลสตอย เป็นครั้งแรก ไปประเทศอังกฤษ ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในคณะผู้แทนอินเดีย ครั้งที่ 2 ระหว่างเดินทางกลับจากประเทศอังกฤษ แต่งหนังสือเรื่อง "ฮินดูสุราช" (อินเดียปกครองตนเอง)
- 1910 ก่อตั้งฟาร์มตอลสตอยในเมืองโยฮันเนสเบิร์ก
- 1912 นายโคขเล (ผู้นำคนสำคัญคนหนึ่งของอินเดีย) ไปเยี่ยมแอฟริกาใต้ พิมพ์หนังสือชื่อ "นิติธรรม" แต่งหนังสืออีกเล่มหนึ่งว่าด้วยการบำบัดโรคโดยธรรมชาติ
- 1913 ปฏิบัติการสัตยาเคราะห์อีก ถูกจับและได้รับการปล่อยตัว อคอาहार 7 วัน และหลังจากนั้นรับประทานอาหารวันละมื้อเป็นเวลา 4 เดือนครึ่ง
- 1914 อคอาहार 14 วัน ปฏิบัติการสัตยาเคราะห์ ประสบผลสำเร็จ มีการหอมชอมกัน (ระหว่างอังกฤษกับอินเดีย) ไปประเทศอังกฤษเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม สงครามโลกครั้งที่ 1 ปะทุขึ้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พบปะกับนางสโรชินี นายทู (สตรีผู้นำของอินเดีย) ช่วยอังกฤษทำสงคราม
- 1915 ได้รับเหรียญเกียรติคุณ "ไกลเร ฮินดู" จากรัฐบาลอังกฤษ เมื่อเดินทางกลับถึงประเทศอินเดีย เดินทางเพื่อการเรียนรู้อย่างกว้างไกลในอินเดีย พบปะกับนาย กากา กาลเสนกระระ และอาจารย์กฤษณะ (ทั้งสองคนเป็นผู้นำของอินเดีย) ก่อตั้งอาศรม สารพมติ (สรพมติ) เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม

- ก.ศ. เหตุการณ์สำคัญ**
- 1916 แสดงสุนทรพจน์ประวัติศาสตร์ในโอกาสเปิดสถาบันการศึกษา "กาตี วิศววิทยาลัย" พบกับยาร์วัล เนห์รู เป็นครั้งแรกในการประชุมคองเกรสแห่งชาติที่เมืองลัคเนา
- 1917 พบกับคอกเตอร์ราเซนทร์ประสาทเป็นครั้งแรก เริ่มปฏิบัติการสัตยาเคราะห์ กรณีไครครามในเมืองจัมปารัณ เมื่อวันที่ 10 เมษายน ต่อสู้จนมีการยกเลิกกฎหมายว่าจ้างแรงงานโดยมีสัญญาผูกมัด เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม
- 1918 กรรมกรโรงงานทอผ้าในเมือง อาห์เมตบาด ผละงาน ออกอาหาร 3 วัน ปฏิบัติการสัตยาเคราะห์ที่เมืองเซ-รา ฟันฟูการปั่นด้ายด้วยมือ
- 1919 รัฐบาลประกาศใช้กฎหมายโรว์แลตต์ (Rowlatt Act) ประกาศ 6 เมษายน เป็นวันสวคมนตรีให้พระและออกอาหาร ออกวารสาร "Young India" (ยุวอินเดียน) และ "Navajivan" (นาวิพ-ชีวิตใหม่) เริ่มการเคลื่อนไหว "ชิราฟัต" ประชุมพรรคคองเกรสที่เมืองอมฤตสาร์
- 1920 เขียนธรรมนูญให้พรรคคองเกรสแห่งชาติ เริ่มขบวนการไม่ร่วมมือกับรัฐบาล
- 1921 ก่อตั้งสถาบันการศึกษาชาตินิยมหลายแห่งทั่วประเทศอินเดีย ไม่ร่วมมือกับรัฐบาลในการต้อนรับมกุฎราชกุมารของอังกฤษ ซึ่งเสด็จประพาสอินเดีย ออกอาหาร 5 วัน
- 1922 เกิดการกบฏเจารี - เจารา เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ยับยั้งปฏิบัติการสัตยาเคราะห์ ออกอาหาร 5 วัน ถูกจับเมื่อวันที่ 10 มีนาคม ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 6 ปี
- 1924 ผ่าตัดไส้ติ่ง ได้รับการปล่อยตัวจากที่คุมขังเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ ออกอาหาร 21 วัน ตั้งแต่วันที่ 24 กันยายน เพื่อเรียกร้องความสามัคคีระหว่างฮินดูกับมุสลิม เป็นประธานการประชุมพรรคคองเกรสแห่งชาติที่เมืองเบลคาน
- 1925 ออกอาหาร 1 สัปดาห์ ก่อตั้งสมาคมปั่นด้ายด้วยมือ
- 1927 เดินทางทั่วประเทศอินเดียเพื่อส่งเสริมการใช้ผ้าทอด้วยมือ

- ก. ศ.   เหตุการณ์สำคัญ**
- 1928   ปฏิบัติการสังคายนาเคราะห์ที่เมืองบาระโด้ส ลุกชายซ็อมกันลาล (Maganlal) ถึงแก่กรรมที่เมืองปัตนะ
- 1929   พรรคคองเกรสแห่งชาติซึ่งประชุมที่เมืองละโฮร์ผ่านมติให้อินเดียต่อสู้เพื่อเอกราชโดยสมบูรณ์
- 1930   ประกาศการต่อสู้เพื่อเอกราชโดยสมบูรณ์เมื่อวันที่ 26 มกราคม นำขบวนเดินเท้าไปเมืองหัตตี เพื่อล้มเลิกกฎหมายทำเกลือ ถูกจับกุมตัวเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม
- 1931   ได้รับการปลดปล่อยจากที่คุมขังเมื่อวันที่ 25 มกราคม ลงนามในข้อตกลงคานธี-เออร์วิน ร่วมประชุมโต๊ะกลมครั้งที่ 2 ในประเทศอังกฤษในฐานะผู้แทนคนเดียวจากประเทศอินเดีย แต่ต้องกลับด้วยความผิดหวังในเดือนธันวาคม
- 1932   รัฐบาลประกาศให้พรรคคองเกรสแห่งชาติเป็นองค์การผดึกฎหมาย คอสูด้วยวิธีการสังคายนาเคราะห์อีก ถูกจับเมื่อวันที่ 4 มกราคม ประกาศอดอาหารจนตายตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน เป็นการประท้วงการที่รัฐบาลจะให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนบางกลุ่ม โดยแยกไปจากส่วนรวม (Communal Award) มีการตกลงกันได้ในวันที่ 24 กันยายน เลิกอดอาหารเมื่อวันที่ 26 กันยายน
- 1933   อดอาหารเป็นเวลา 31 วัน ตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม เริ่มออกวารสาร "ทริชน" ได้รับการปล่อยตัวจากที่คุมขังแล้วถูกจับอีก ถูกตัดสินจำคุกหนึ่งปี ประกาศอดอาหารจนตายตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม ย้ายจากอาศรมสารพมติ ไปอยู่ที่ วรรธา เดินทางไปยังภาคต่าง ๆ ของอินเดียเพื่อยกฐานะของชนวรรณะต่ำด้อย (ทริชน)
- 1934   อดอาหารเป็นเวลา 7 วัน จัดตั้งองค์การส่งเสริมอุตสาหกรรมชนบทเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม ร่วมประชุมพรรคคองเกรสแห่งชาติที่นครบอมเบย์
- 1935   ร่วมฉลองงานสุวรรณสมโภชของพรรคคองเกรสแห่งชาติ
- 1936   จัดตั้งอาศรม เสวาคาม

- ก. ศ.   เหตุการณ์สำคัญ
- 1937   รับเป็นสมาชิกพรรคองเกรสแห่งชาติในเดือนกรกฎาคม เริ่มโครงการ "การศึกษาใหม่"
- 1939   ประกาศอดอาหารจนตายที่เมืองราชโกฏ แต่เลิกอดภายหลัง 4 วัน เพราะอุปราชของอินเดียเข้าใกล้เกลี้ย พรรคองเกรสแห่งชาติประชุมที่เมืองตรีปุระ สงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน รัฐบาลพรรคองเกรสแห่งชาติในทุกแคว้นลาออก เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน
- 1940   เริ่มปฏิบัติการสัตยาเคราะห์เพียงลำพังคนเดียวเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม
- 1941   ประกาศเลิกการเป็นผู้นำพรรคองเกรสแห่งชาติ จัดตั้งองค์การพิทักษ์โค เมื่อวันที่ 30 กันยายน
- 1942   ยอมรับเป็นผู้นำของพรรคองเกรสแห่งชาติอีกวาระหนึ่ง ประกาศให้อังกฤษถอนตัวออกจากอินเดียเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม ผู้นำของพรรคองเกรสแห่งชาติถูกจับกุมขังตัวทั่วประเทศ
- 1943   อดอาหารเป็นเวลา 21 วัน ในวังของอากา ข่าน (สถานที่ที่คานธีถูกคุมขัง)
- 1944   กัสตุรบาอี ภรรยาของคานธี ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ได้รับการปล่อยตัวเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม การเจรจาระหว่างคานธี-จินนาห์ (ผู้ก่อตั้งประเทศปากีสถาน)
- 1945   ผู้นำของอินเดียได้รับการปล่อยตัวจากที่คุมขัง การประชุมที่เมืองชิมลา ครั้งที่ 1
- 1946   อังกฤษส่งคณะรัฐมนตรีมาเจรจาเรื่องให้อเอกราชแก่อินเดีย สันนิบาตมุสลิมเริ่มปฏิบัติการ "Direct Action" เพื่อแบ่งแยกอินเดียออกเป็นปากีสถาน ชาวฮินดูกับมุสลิมเริ่มประท้วงประหารกัน คานธีออกเดินทางด้วยเท้า (บาท ยাত্রา) ไปเมืองโนอาขาลี เพื่อยับยั้งมิให้ฮินดู-มุสลิมประท้วงประหารกัน
- 1947   อินเดียฉลองเอกราชเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม อดอาหาร 73 ชั่วโมง เพื่อเรียกร้องมิให้ฮินดู-มุสลิม ฆ่าฟันกันในนครกัลกัตตา

ก. ศ. เหตุการณ์สำคัญ

1948 ประกาศอดอาหารจนตายเพื่อวิงวอนให้อินดู-มุสลิม หยุดปะทะกันในนครเดลี
อดอาหารได้ 5 วัน ชุมชนทั้งสองฝ่ายก็หยุดประท้วงประหารกัน
ถูกยิงตายเมื่อเวลา 17.05 น. ของวันที่ 30 มกราคม

วาทะมหาตมะ คานธี*

ความเท็จแม้แต่น้อย ก็สามารถนำความพินาศมาสู่มนุษย์ได้ มีอุปมาเช่นเดียวกับ
ยาพิษ แม้เพียงหยดเดียวย่อมทำลายนิรันดร์ทั้งหมด

ทะเลเป็นที่รวมแห่งน้ำจืด ถ้าเราประพาศความแผ่เมตตา เราก็ย่อมจะเป็นที่
รวมแห่งมิตรภาพฉันนั้น หากชาวโลกอยู่ด้วยมิตรภาพ สภาพของโลกคงจะเปลี่ยนแปลงไปจาก
โลกนี้มาก

ทำไมหนอ คนผู้รู้จักความสัจจึงไม่กล้ากล่าวคำสัจ? กลัวอายุ? อายุใคร?
หรือคนชั้นต่ำ? ทั้งคนชั้นสูงและคนชั้นต่ำย่อมเหมือนกันทั้งนั้น กล่าวคือความเคยชินย่อมสามารถ
กลืนมนุษย์ได้ ฉะนั้น ขอให้เราคิดดูให้ดี และละทิ้งความเคยชินที่ชั่วร้ายเสีย

ไม่ควรหาความอึดเอิบให้แก่ความอยาก เมื่อเริ่มหาความอึดเอิบ ให้แล้ว ความอยาก
ก็จะหาที่หยุดยั้งไม่ได้ หรือถ้าหยุดยั้งได้ก็ยากเต็มที

เป็นความผิดอย่างอกุศลฎีกะไรหนอ ที่เราจะแนะนำผู้อื่นเขารักษาความสะอาด
ในเมื่อตัวของเราเองนั้นสกปรก

คนเราสามารถหลอกตนเองได้มากกว่า และดีกว่าหลอกผู้อื่น ความจริงซ้อน
ท่านผู้รู้ย่อมทราบดีทุกคน

ความมีชีวิต จะได้หมายถึงการกิน การดื่ม และการแสวงความเพลิดเพลิน
ก็หาไม่ได้ หากหมายถึงการรับใช้พระเป็นเจ้า นัยหนึ่ง คือมนุษย์ชาติด้วยใจจริงต่างหาก

* เรียบเรียงจากหนังสือเรื่อง **มหาตมะ คานธี** โดย สวามี สัตยานันทปุรี, กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2527

คนเรา ถ้าทำอะไรเกินขอบเขตไป ก็รังแต่จะนำความทุกข์มาสู่ตัวเอง
ธรรมชาติของน้ำย่อมไหลลงสู่ที่ต่ำฉันใด ความชั่วช้าก็ย่อมนำคนไปสู่ที่ต่ำฉันนั้น
แต่ความดีนำคนไปสู่ที่สูง ฉะนั้นความดีจึงเป็นสิ่งที่ปฏิบัติยาก

การรับใช้สังคมที่ดีที่สุด ก็คือการพยายามทำให้สังคมเจริญ สังคมนั้นแหละจะ
บอกได้ว่า คนเราสูงหรือต่ำเพียงไหน

ความผิย่อมจะผ่านพ้นไปได้ด้วยการแก้ไข แต่ถ้าขึ้นปล่อยไว้มันจะเป็นเสมือนผี
ซึ่งอาจกลัดหนองถึงแตก ยังผลให้ได้รับความเจ็บปวดอย่างแน่แท้

ความรีบร้อนเป็นบ่อเกิดแห่งความเสียหาย แต่ความมีใจเย็นนำมาซึ่งความสุขุม
ภาสิตข้อนี้ ข้าพเจ้าเห็นความจริงอยู่ทุกขณะ

การสมาคมกับคนดี ทั้ง ๆ ที่เป็นภารกิจอันพึงกระทำ แต่คนเรากลับไม่ทำ
ตรงกันข้ามการสมาคมกับคนชั่ว แม้จะเป็นสิ่งที่ไม่น่าปฏิบัติ แต่มนุษย์เรากลับชอบปฏิบัติ

อสังคย่อมระงับด้วยสังคย ความโกรธย่อมระงับด้วยความรัก หิงสาการเบียดเบียน
ย่อมระงับด้วยการรับทุกข์เสียเอง กฎอันยืนยงสถาพรนี้เป็นกฎสำหรับคนทั่วไปด้วย มิใช่แต่จำเพาะ
นักบุญเท่านั้น

ความรักนี้เองที่ปกครองมนุษยชน ถ้าหากให้หิงสาการเบียดเบียนอันเกิดจากความ
ชิงชังครองเรา เราก็คงจะคับศูนย์ไปเสียนานแล้ว แต่กระนั้นเรื่องที่น่าเศร้าใจก็คือประชาชาติ
หรือหมู่ชนที่เรียกตัวเองว่าเป็นผู้เจริญแล้วนั้น ยังประพฤตินั้นเสมือนหนึ่งว่า รากฐานของสังคม
อยู่ที่หิงสาการเบียดเบียนกัน

บางทีท่านจะไม่ทราบ ว่า ลูกชายคนโต ๆ ของข้าพเจ้าคนหนึ่ง ทว่าข้าพเจ้า
เป็นสาวกของพระพุทธองค์ และผู้ที่นับถือศาสนาฮินดู บางคนก็ไม่ยับยั้งที่จะทว่าข้าพเจ้า
กล่าวอ้างธรรมะของพระพุทธศาสนา ภายใต้อิทธิพลของข้าพเจ้าก็พลอยเห็นด้วยกับคำกล่าวหา
ของลูกชายและสหายผู้นับถือศาสนาฮินดูนั้น และบางครั้งข้าพเจ้าเองก็ให้รู้สึกภาคภูมิใจใน
การที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า และข้าพเจ้าไม่รีรอที่จะประกาศในที่ประชุมนี้
ว่าข้าพเจ้าได้เป็นหนี้ความรู้สึกอันดาลใจอันได้จากพุทธประวัติเป็นอย่างมาก

ข้าพเจ้าขอปฏิเสธ ลัทธิศาสนาอันไม่เชื่อเรื่องวรรณะ ข้าพเจ้าขอขจัดมันให้
สิ้นไปทันที แต่ข้าพเจ้าเชื่อในเรื่องวรรณะธรรม อันเป็นกฎข้อบังคับแห่งชีวิต ข้าพเจ้าว่าคนบางคน
เกิดมาสำหรับเป็นผู้สอน บางคนเกิดมาเป็นผู้พิทักษ์รักษา และบางคนเป็นผู้ข้องเกี่ยวกับกา
พาณิชย์และกสิกรรม และบางคนก็เป็นผู้ประกอบหัตถกรรม มากเข้า ๆ จนกระทั่งอาชีพเหล่านี้
ได้กลายเป็นพันธุกรรม กฎของวรรณะจึงไม่ใช่สิ่งใดอันนอกจากเป็นกฎที่ดีว่า แรงงานนั้นไม่
ควรยี่สิบแปดและหาค่ามิได้ ทำให้ลูกชายข้าพเจ้าถึงไม่ควรเป็นคนกวาดถนน ถ้าหากว่าข้าพเจ้า
เป็น และข้าพเจ้ายอมรับ เพราะว่าข้าพเจ้าถือว่าอาชีพกวาดถนน ไม่มีทางคำไปกว่า
อาชีพผู้สอนศาสนา

เศรษฐกิจของสังคมอันแท้จริง จะสอนให้เราเห็นว่าคนทำงาน เสมียน และนายจ้าง
เป็นหน่วยหนึ่งที่แบ่งแยกจากกันไม่ได้ ไม่มีใครใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าใคร ผลประโยชน์ของแต่ละ
ฝ่ายจึงไม่ควรจะเป็นที่ขัดแย้งกัน แต่ควรจะเสมอเหมือนกันและต้องพึ่งพาอาศัยกัน

เมื่อใดก็ตามที่ข้าพเจ้าได้ยินว่ามีวังใหญ่ ๆ สร้างขึ้นใหม่ตามเมืองใหญ่ ๆ ของ
อินเดีย ไม่ว่าจะป็นอินเดียในราชอาณาจักรอังกฤษ หรืออินเดียในความปกครองเจ้าผู้ครอง
ของเราเอง ข้าพเจ้าก็ให้รู้สึกริษยาขึ้นมาทันที และข้าพเจ้าจะต้องอุทานออกมาว่า "อ้อ
นี่แหละเงินที่ได้มาจากกสิกรรม"

แม้ข้าพเจ้าจะบำเพ็ญหิงสา ข้าพเจ้าก็ทนไม่ได้แม้จะเพียงคิดให้อาหาร เป็น
ทานแก่คนที่มีสุขภาพแข็งแรง และไม่ได้ประกอบการงานในทางสุจริต และหากข้าพเจ้ามี
อำนาจข้าพเจ้าจะปิดโรงงานทุกแห่งที่แจกอาหารให้เป็นทาน เพราะมันทำให้เกิดริษยาของ
ชาติตักดำ ทั้งยังส่งเสริมความเกียจคร้าน ความหน้าไหว้หลังหลอก และแม้กระทั่ง
อาชญากรรม การให้ทานในทางผิด ๆ เช่นนี้ ไม่ได้เพิ่มพูนทรัพย์สินให้แก่ประเทศชาติเลย
ไม่ว่าจะในทางวัตถุหรือจิตใจ ทั้งยังจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดในเมตตาคติของผู้ให้
เสียอีกด้วย ฉะนั้นเป็นการดีวิเศษและหลักแหลมเพียงไร ถ้าว่าผู้ให้นั้นจะไปเปิดสถานที่ที่
จะให้อาหารเป็นทานในสิ่งแวดล้อมอันสะอาด และมีสุขภาพสมบูรณ์แก่หญิงและเจ้าชายผู้
จะทำงานให้แก่ตน

อหิงสากับความฉลาด จะดำเนินกันไปด้วยดีไม่ได้ ข้าพเจ้านึกเอาว่าคนที่มีความ
ครบมือ เป็นคนที่มีใจฉลาด การมีความรอบคอบช่วยอมส่อให้เห็นความกลัว แม้จะไม่ใช้ความ
ฉลาดก็ตาม แต่อหิงสานั้นแท้จริงนั้นจะมีไม่ได้ถ้าไร้ความรู้จักหวั่นเกรงต่อภัยอันตรายใด ๆ

ความกล้า ความอดทน ความไม่หวั่นเกรง และที่สำคัญยิ่งคือ การเสียสละนั้นเป็น
คุณลักษณะอันพึงมีในผู้นำของเรา

ความกล้ายังมีประโยชน์ แต่ความฉลาดนั้นหาประโยชน์มิได้เลย ข้าพเจ้าไม่กล้า
เอามือไปแห้วในปากงู แต่การที่แลเห็นงูนั้นไม่จำเป็นต้องทำให้ข้าพเจ้าตกใจกลัว เรื่องยุ่งยาก
ก็คือ เรามักจะตายกันหลายหน ก่อนที่ความตายจะมาร่ำเราจริง ๆ

ความกล้าหาญตามที่รู้จัก ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับกล้ามเนื้อ แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ
จิตใจ กล้ามเนื้ออันเหนียวแน่นที่สุด ก็ยังรู้ว่าสิ้นได้ในเมื่อบังเกิดความหวาดกลัวขึ้นใน
จินตนาการ จิตใจต่างหากที่ทำให้กล้ามเนื้อสิ้น

ชาติใดที่ดำเนินกิจการบริหาร ไปได้ด้วยความราบรื่นและได้ผลดีโดยไม่เกิดการ
แทรกแซงทางการเมืองมากนัก ชาตินั้นย่อมเป็นชาติประชาธิปไตยโดยแท้จริง ที่ไหนไม่มี
สภาพเช่นนี้ รัฐบาลของที่นั้นย่อมเป็นประชาธิปไตยแต่เพียงในนาม

คนที่เป็นนักประชาธิปไตยโดยกำเนิด ย่อมเป็นผู้ที่มีวินัยดีแต่กำเนิดด้วย ประชา
ธิปไตยจะเกิดขึ้นในตัวของเขาเอง ในเมื่อเขารู้จักเคารพกฎหมาย เคารพมนุษยธรรมและ
เทวธรรมจนเคยชิน ข้าพเจ้าขออ้างตัวเองเป็นนักประชาธิปไตยทั้งโดยสัญชาติญาณและการ
ฝึกอบรม

ประชาราษฎร์เป็นราก รัฐเป็นผล หากรากหวาน ผลก็ต้องหวานด้วย

ข้าพเจ้ายกย่องคุณค่าของเสรีภาพของแต่ละบุคคล แต่ท่านต้องไม่ลืมว่าคนจะต้อง
เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่กับสังคม คนจะมีสภาพเช่นนี้ได้ก็ด้วยการปรับเอาก็คติภาพของตัวเอง
ให้เข้ากับความต้องการในการก้าวหน้าของสังคม เราได้เรียนรู้ถึงการปรับเสรีภาพของแต่ละ
บุคคล ให้เข้ากับข้อบังคับของสังคม การเต็มใจยินยอมขึ้นอยู่กับข้อบังคับของสังคมเพื่อ

สวัสดิภาพของสังคมส่วนรวมนั้น ย่อมเพิ่มพูนทั้งส่วนตัวเองและทั้งสังคมที่ตนเองเป็นหน่วย
หนึ่งอยู่

การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน ควรจะเป็นไปโดยเสรี ไม่ขึ้นต่อมติมหาชน ถ้าผู้ใด
ไม่อาจรักษาระดับความดีภายในตนเพราะกลัวมติมหาชน หรือเพราะเหตุผลอื่นใดที่คล้าย
คลึงกันแล้ว ผู้นั้นย่อมไม่สามารถจะรู้กฎรู้ผิด และท้ายที่สุดก็จะสูญเสียความรู้สึกแยกแยะผิดหรือ
ถูกนี้เสียสิ้น

คนเราจะสละสิทธิ์ของตนเสียได้ แต่จะละเมิดหน้าที่ของตนโดยไม่มีผิดต่อการ
ละเลยหน้าที่เสียเลยไม่ได้ ผู้ที่ต้องการจะพูดและปฏิบัติสิ่งจกจะมิจะได้รับคามนิยม และยัง
จะได้รับคำตำหนิติเตียนจากประชาชนอีกด้วย ข้าพเจ้าถือว่าเรื่องนี้เป็นหน้าที่อันผูกพันของ
ผู้บำเพ็ญสังคยาเคราะห์

คำว่า "พ่ายแพ้" จะต้องไม่ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมของข้าพเจ้าเลย ทุกคนที่
ได้รับคัดเลือกเข้าเป็นทหารประจำในกองทัพข้าพเจ้า ย่อมจะแน่ใจได้ว่า ไม่มีการพ่ายแพ้
บังเกิดแก่ผู้บำเพ็ญสังคยาเคราะห์

การทำคามผิดเป็นของธรรมดาสำหรับมนุษย์ และถ้าค้นพบคามผิดนั้นแล้ว แก้ไข
และตั้งใจว่าจะไม่ทำอีกเป็นซ้ำสอง ก็ยิ่งน่ายกย่องนับถือยิ่งขึ้น

ศรัทธาที่เรานำเราฝ่าทะเลมรสุม ศรัทธาที่แหละที่เขยื้อนขนเขา และศรัทธา
นี้ด้วยที่พาเรากระโจนข้ามมหาสมุทร ศรัทธานั้นไม่ใช่อื่นไกลเลย นอกจากสติรู้สำนึกที่ตื่น
และมีชีวิตของคุณธรรมภายใน ผู้ใดที่เปี่ยมด้วยศรัทธาแล้ว ย่อมไม่ต้องการสิ่งอื่นใดอีก

การทำงานโดยไร้ศรัทธา ย่อมเหมือนกับพยายามจะโจนลงสู่ก้นเหวที่ลึกไม่มีที่
สิ้นสุด

ศรัทธาเป็นการดำเนินงานของหัวใจ ที่จะมิได้ก็ด้วยเหตุผลเท่านั้น

บุคคลใดที่ไร้ความสันโดษ ยิ่งมีสมบัติครอบครองมากเพียงไร ก็ยิ่งตกเป็นทาส
ความปรารถนาของตนเพียงนั้น บรรดานักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวว่า คนเป็นได้ทั้งมิตรแลศัตรู
ของตนเอง การเป็นทาสหรือเป็นไท ย่อมอยู่ในกำมือของตนเองเช่นเดียวกัน

ความมุ่งหมายอันเด็ดเดี่ยวของมนุษย์ก็คือ เอาชนะนิสัยเก่า ๆ ของตน เอาชนะความชั่วที่มีในตน และคงคืนความดีให้ไปสู่ทางที่ถูก ถ้าศาสนาใดไม่สอนเราให้สำเร็จผลดังกล่าว ศาสนานั้นย่อมไม่สอนอะไรให้แก่เราเลย

พระราชวังอันเรืองรอง ถ้าไร้ผู้อยู่ย่อมดูเหมือนวัดฤๅรึกหักพังฉันทใด คนที่ไร้คุณธรรมก็เป็นเช่นนั้น ถึงแม้จะมีสมบัติพัสถานสักเท่าใดก็ตาม

การเล่าเรียนทุกอย่าง จะเป็นการเรียนพระเวท เรียนภาษาสันสกฤต กรีก หรือละติน อย่างถูกต้อง จะไม่ทำให้เรามีอะไรขึ้นมาเลย ถ้าหากว่าการเรียนนั้น ๆ ไม่ช่วยทำให้ใจบริสุทธิ์ขึ้น บันปลายของความรู้ทุกชนิดควรจะอยู่ที่การสร้างอุปนิสัย

ความรู้ที่ปราศจากคุณธรรม ย่อมเป็นอำนาจที่จะก่อความชั่วเท่านั้น ดังจะเห็นได้ในตัวอย่าง "โจรผู้เฉียบแหลม" และ "สุภาพบุรุษชาติชั่ว" อันมีมากหลายในโลกนี้

คนที่ก่อปรด้วยคุณธรรม ย่อมสร้างตนเองให้มีค่าขึ้นไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ๆ ความใคร่ของมนุษย์เหิรได้เร็วยิ่งกว่าลม จะเอาชนะให้ได้เด็ดขาด ต้องอาศัยความอดทนไม่มีที่สิ้นสุด

การเอาชนะความใคร่ เป็นความพยายามอย่างยิ่งยวดของคณทั้งหญิงและชาย ถ้าผู้ใดเอาชนะความใคร่ไม่ได้ก็ย่อมหวังยากว่าผู้นั้นจะครองตนเองได้

การพนันนั้นเลวยิ่งกว่ากาฬโรค หรือแผ่นดินไหว เพราะมัน เป็นเครื่องบั่นทอนจิตใจ และคนที่ปราศจากจิตใจย่อมจะอยู่นิ่งกับแผ่นดิน การทำสงครามสู้รบกับการพนันนั้นไม่ง่ายเท่ากับภัยจากกาฬโรคหรือแผ่นดินไหว เพราะผู้ประสพภัยจากสิ่งทั้งสองนี้ ย่อมร่วมมือกับการต่อสู้ด้วยไม่มากนักน้อย แต่ผู้ประสพภัยจากการพนันกลับจะยินดีต้อนรับและกอดคอกับความทุกข์นั้น

ท่านไม่ควรจะหลงเชื่อในข้ออภิปรายอันยืดยาว ที่ว่าอินเดียไม่ควรจะบังคับในเรื่องเสพสุรา และควรจะให้ความสะดวกแก่ผู้ที่จะต้องการเสพสุรา ที่จริงรัฐไม่ได้เคยจัดหาสิ่งที่จะก่อความชั่วให้แก่ประชาชน เราไม่ได้ให้ความสะดวกแก่ชโยมที่จะไปทำการชโยม ข้าพเจ้าถือว่าการเสพสุราเป็นสิ่งที่น่าตำหนิร้ายแรงยิ่งกว่าการลักชโยมหรือการเป็นโสเภณี

ขโมยจะขโมยได้ก็แต่ทรัพย์สินเงินทอง แต่นักเลงสุราจะขโมยเกียรติยศทั้งของตน และของเพื่อนใกล้เรือนเคียง

ข้าพเจ้าถือว่า การเสพน้าเมาในอินเดีย เป็นอาชญากรรมร้ายแรงยิ่งกว่าการ ลักเล็กขโมยน้อย ที่ข้าพเจ้าเห็นคนอด ๆ อดยาก ๆ กระทำกัน และก็ได้ถูกฟ้องร้องและลงโทษ ด้วยเหตุนี้

แอลกอฮอล์จะกระตุ้นประสาทและของเสพติด จะทำให้ความรู้สึกผิดชอบตายด้าน อาการอันแท้จริงของหญิงนั้นอยู่ที่อุปนิสัย และความบริสุทธิ์ผุดผ่อง ไม่ใช่เงินทอง หรือเพชรนิลจินดา ชื่อของผู้หญิงบางคนชื่อนางสีดาหรือนางทมยันตี กลายเป็นชื่อศักดิ์สิทธิ์ ก็เพราะคุณงามความดีอันไร้ราคะ ไม่ใช่เครื่องเพชรพลอยที่นางสวมอยู่เลย

ข้าพเจ้าไม่ใช่ผู้บูชาอันเหลวไหลและงมงาย ในสิ่งที่เรียกว่าของโบราณ ข้าพเจ้า ไม่พักที่จะทำลายทุกอย่างที่เป็นสิ่งชั่วและผิดศีลธรรม ไม่ว่าจะ เป็นของโบราณนานแค่ไหน แต่ ถึงจะสงวนไว้เช่นนั้น ข้าพเจ้าก็ยังต้องสารภาพแก่ท่านว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้บูชาชนบประเพณี โบราณ และให้รู้สึกเจ็บใจที่คนซึ่งตื่นของสมัยใหม่ พากันดูถูกประเพณีโบราณ และไม่ยึดมั่น เลຍในชีวิต

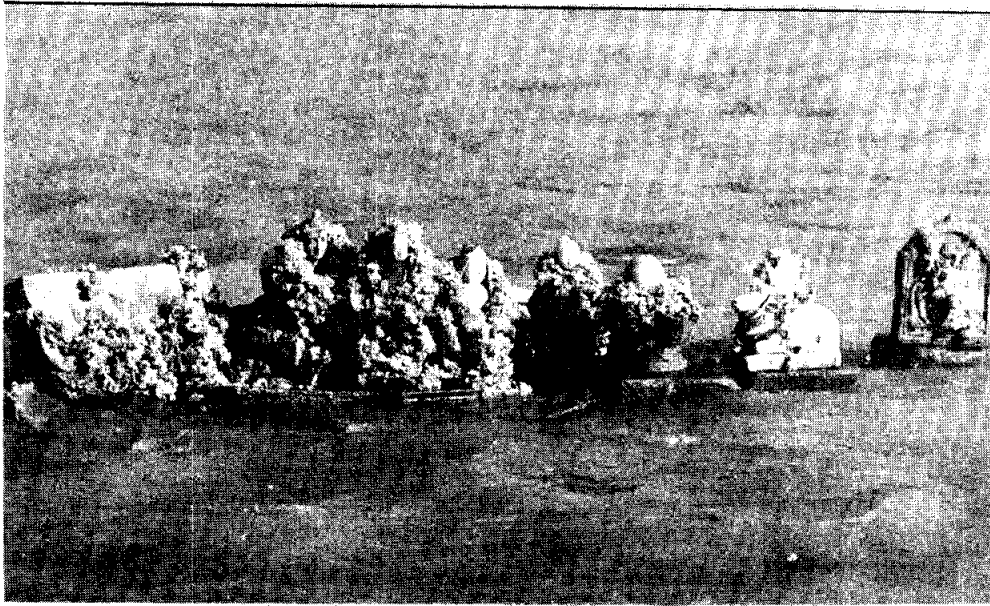
เมตตาเป็นธรรมคำจุนโลก

พระสมเด็จ

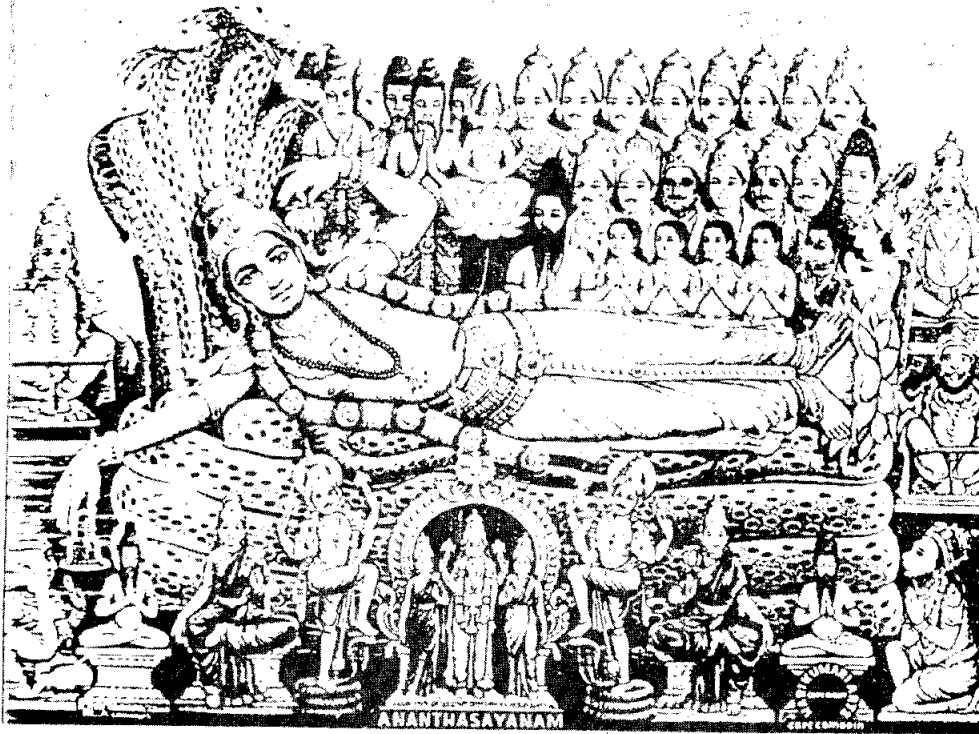
เทพต่าง ๆ ของฮินดู นิยมสร้างไว้ฝั่งแม่น้ำ

นักบวชฮินดูทรมานตน

บรรดาเทพต่าง ๆ

นารายณ์บรรทมสินธุ์

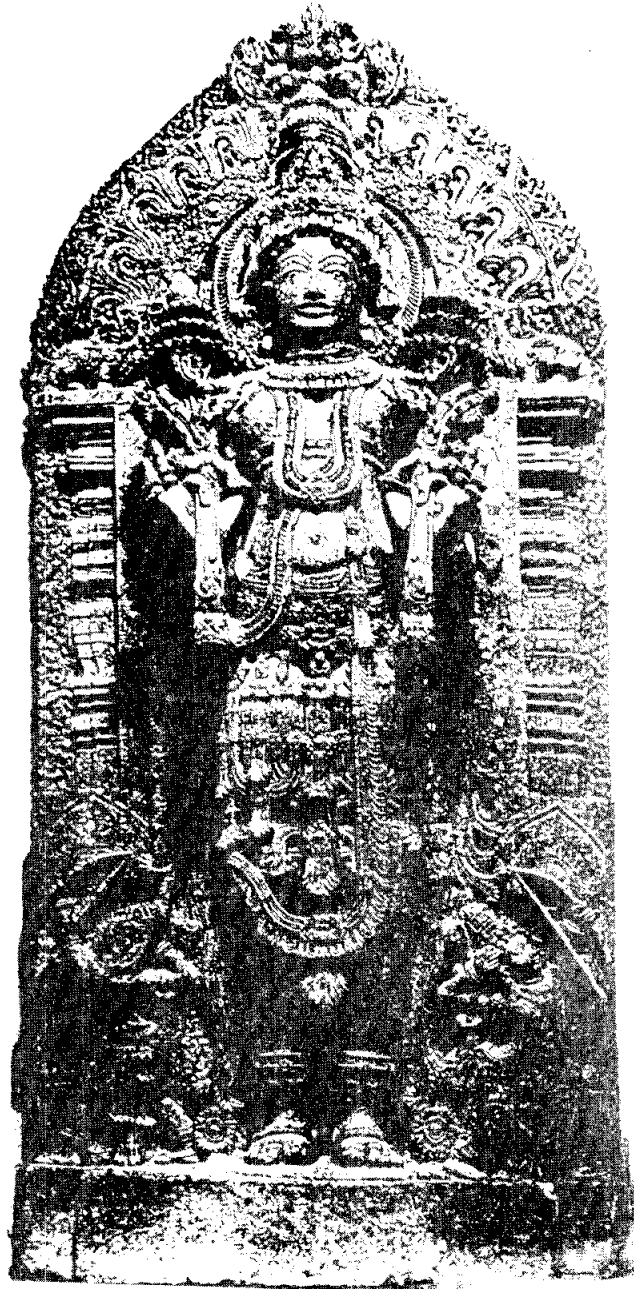

พระกฤษณะ ปางหนึ่งของพระวิษณุ

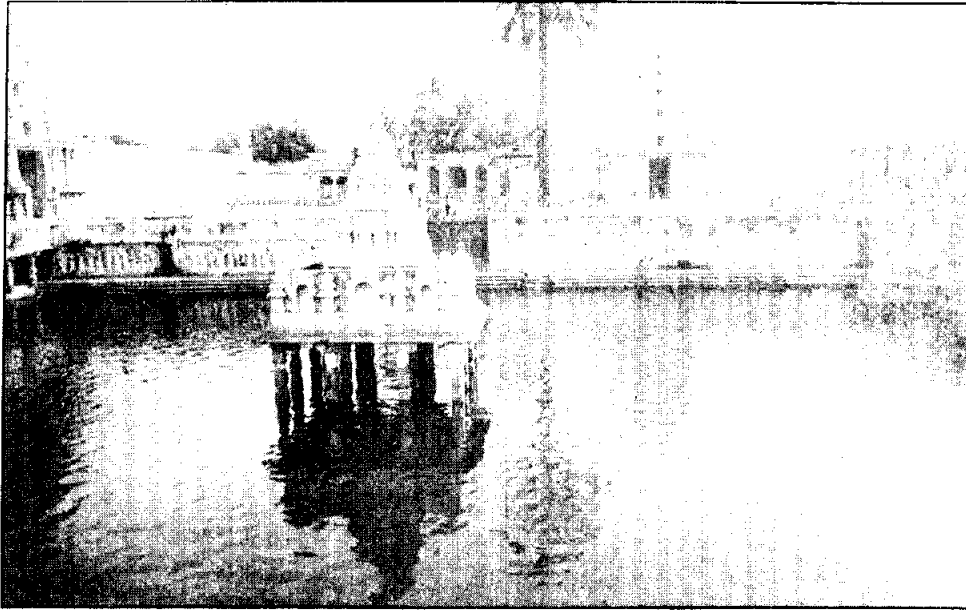

พระวิษณุกับพระนางลักษมี

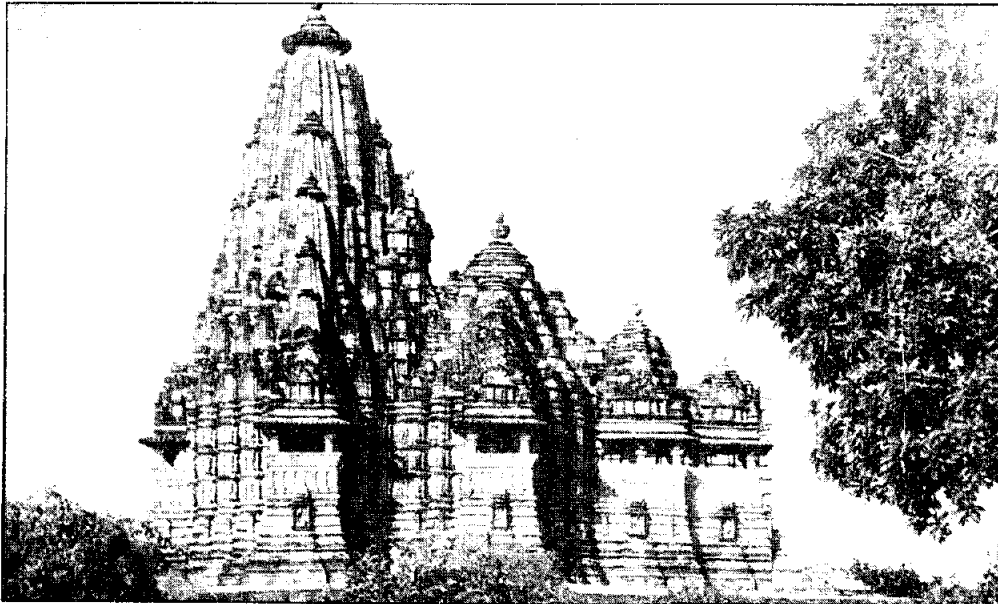

พระอาทิตย์

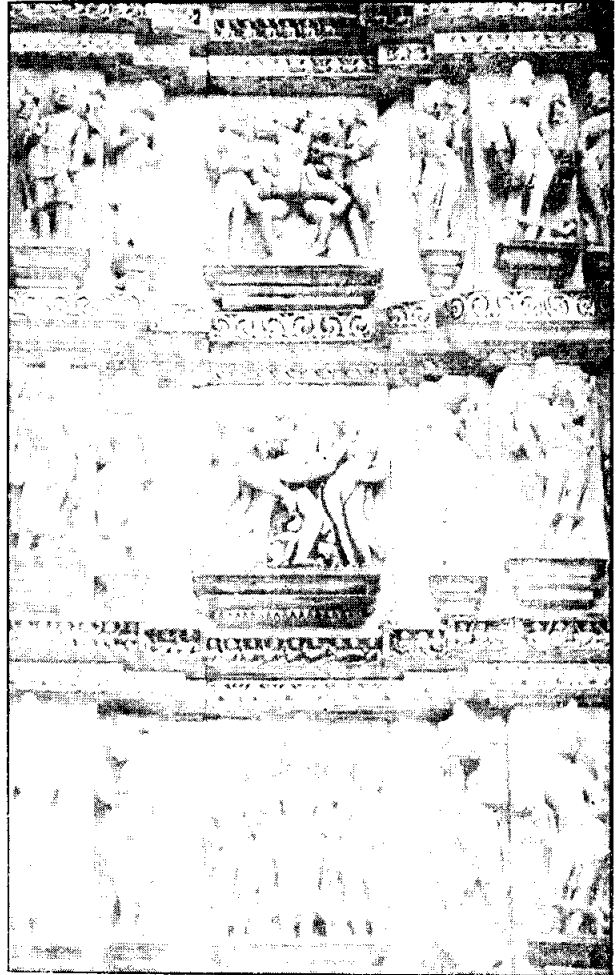
วัดสินธุ ที่กานจิปุระ ภาคใต้อินเดีย

วัดคันทาจารย์ ที่ชวระโท

เจ้าแม่ปารวตี

ภาพกามสูตร ที่ชวาระโท

พระพรหม

พระศิวะ

เจ้าแม่ทาลี

เจ้าแม่สรสวดี

เจ้าแม่กาลิ มเหสีพระศิวะ
ศิลปะทางใต้

เจ้าแม่กาลี สมัยปัจจุบัน

การถว้หน้าเจ้าแม่ หลังจากบูชาแล้ว

ศิ่วะปางนาราช

พระศิ่วะกับมเหสี พระวิษณุอยู่ขวามือ

เจ้าแม่ศักดิ์ มเหสีพระคิวงะ

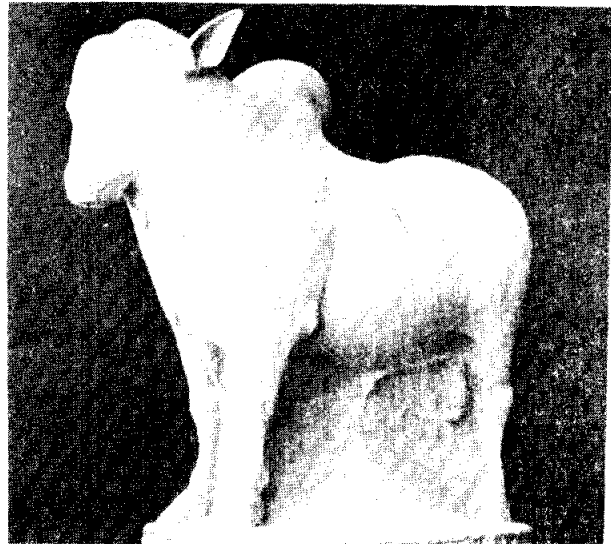
โคนันที พาหนะพระศิวะ
ที่ไมซอร์

วัวปัจจุบัน ที่มีลักษณะเป็น
วัวพระเจ้า

วัว สมัยโมแทน โจคาโร

วัวที่พิวเสาศิลจารึก
ของพระเจ้าอโศกมหาราช

นักบวชฮินดูบ้ำเพ็ญฉาณ

นักบวชฮินดูสารายมนต์

นักบวชฮินดูชาเจ้าแม่คงคา

นักบวชฮินดูบ้ำเพ็ญโยคะ

บุชาไฟ

ทรมานตนด้วยการก่อไฟไว้รอบ ๆ ตัว

บุชาพระศิวะ

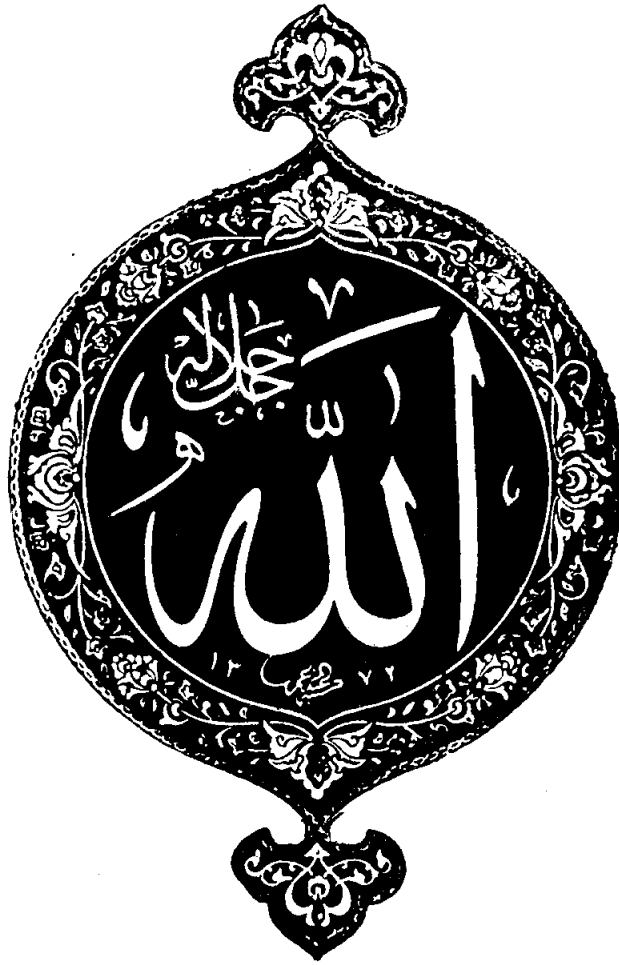
บุชาทนุมาน

เด็ก ๆ ได้รับความฝึกให้บูชาแต่เยาว์วัย

การอ่านน้ำล้างบาปในแม่น้ำคงคา เมืองพาราณสี

ภาษาอาหรับในภาพนี้อ่านว่า
"อัลลอฮ์ ญะลาละฮ์"
คือพระนามของพระเจ้าเป็นเจ้าของมุสลิมทั่วโลก ซึ่งมีความหมายว่า
"ผู้ทรงเกริกก้องในกิตติคุณ"

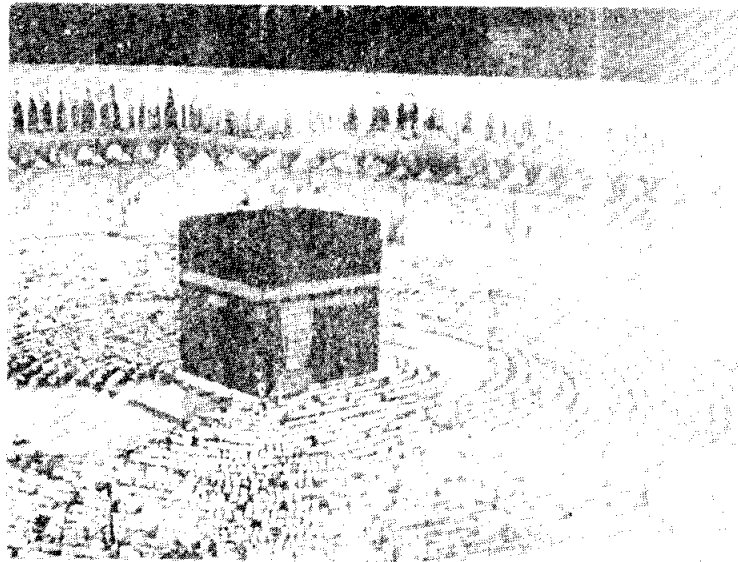
ภาษาอาหรับในภาพนี้อ่านว่า "มุฮัมมัด รซูลลอลฮฺ" ซึ่งหมายถึง
พระนามของพระมุฮัมมัด คือศาสนทูตของพระอัลเลาะห์เจ้า

มุสลิมนิยมนำอักษรที่เป็นพระนามของพระผู้เป็นเจ้าและนามของ
ท่านศาสดา ประดับไว้ตามซันหรืออาคารต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตือนสติ
และเพื่อเป็นการประกาศให้ทราบว่าเป็นชาวมุสลิม แต่มิใช่เพื่อเป็นการบูชา
สักการะ หรือยึดถือเป็นเครื่องกลางของขลังแต่ประการใด

ชาวมุสลิมกำลังการว้พระคัมภีร์อัลกุรอาน

มุสลิมจากทั่วโลกจำนวนล้านคน กำลังละหมาดร่วมกัน
ในพิธีฮัจญ์ ทุกคนกำลังก้มกราบบัยตุลลอฮ์

ก่อนละหมาดต้องชำระร่างกายให้สะอาดหมดจด

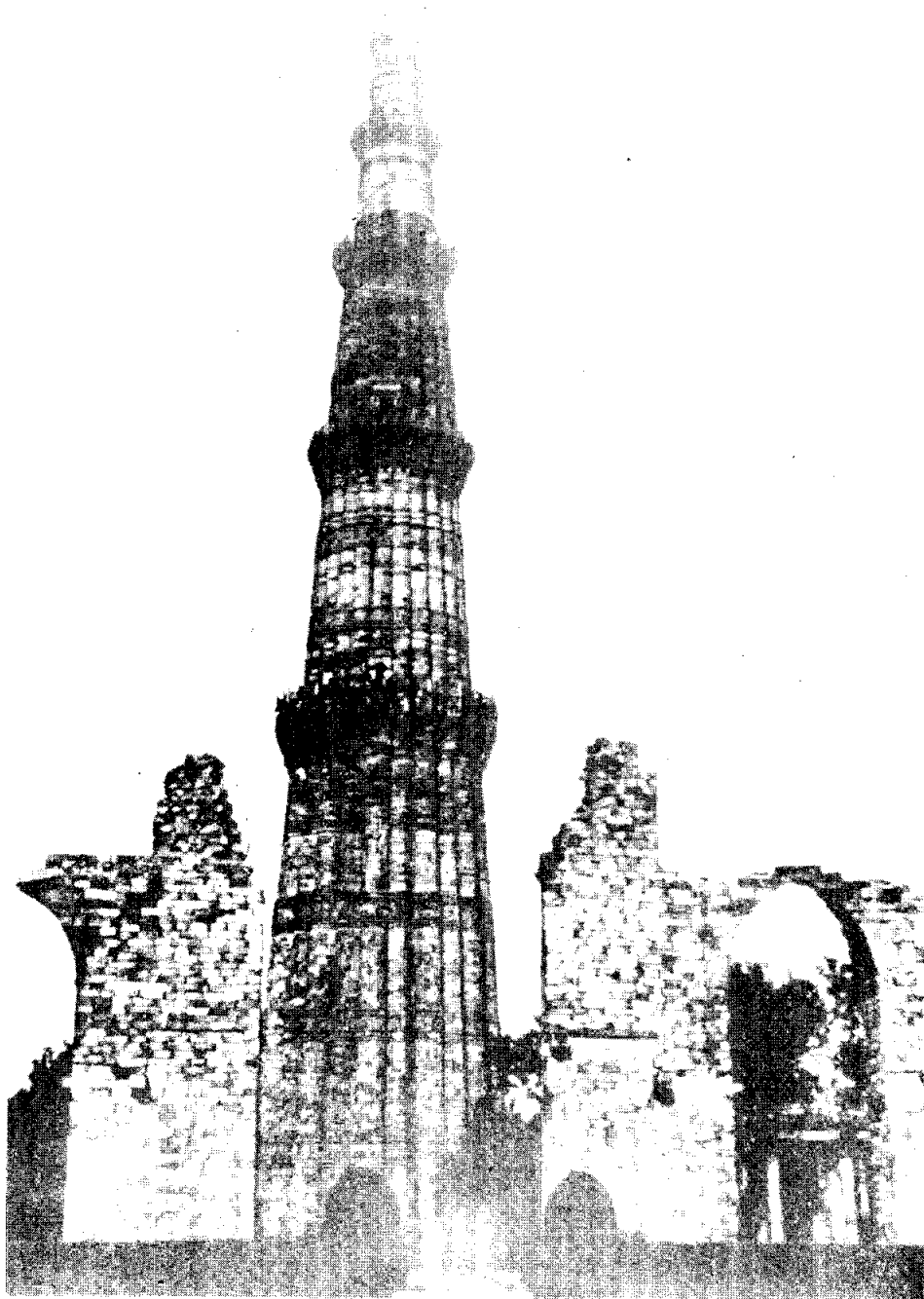

เมื่อเข้าละหมาด จะมีการอะซาน (ประกาศ)

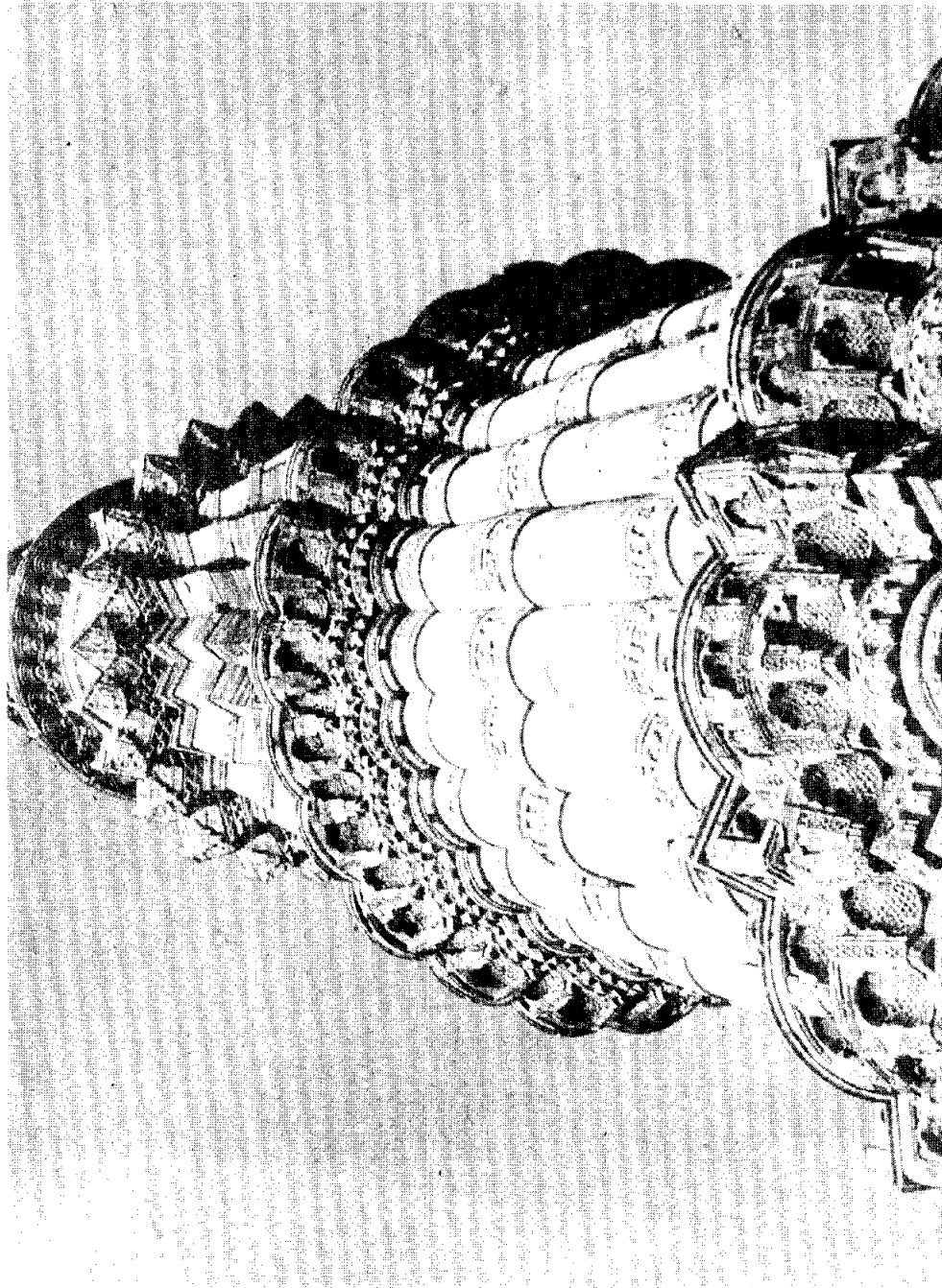
คือการเชิญชวนให้มาละหมาดร่วมกัน

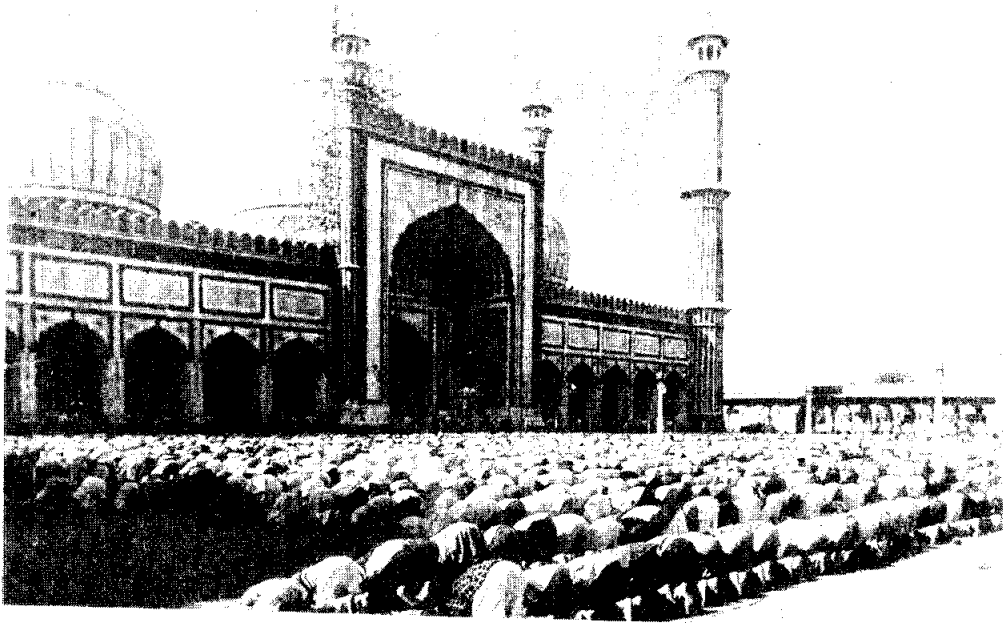
กำลังทำละหมาด

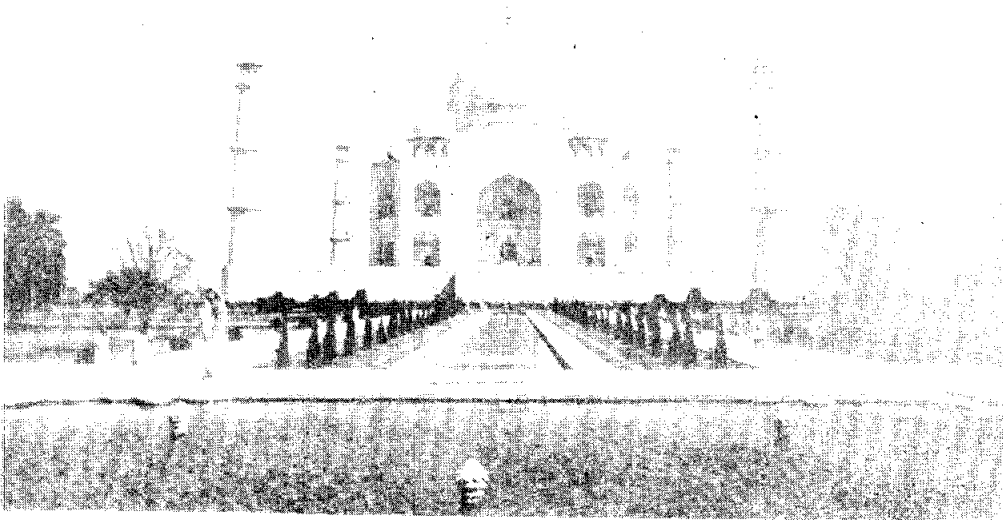
กุตบ มีนา อนุสาวรีย์ชัยของชาคริยมุสลิม ที่มีเหนืออินเดีย
ปัจจุบันอยู่ในกรุงนิวเดลี เป็นศูนย์การท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศอินเดีย

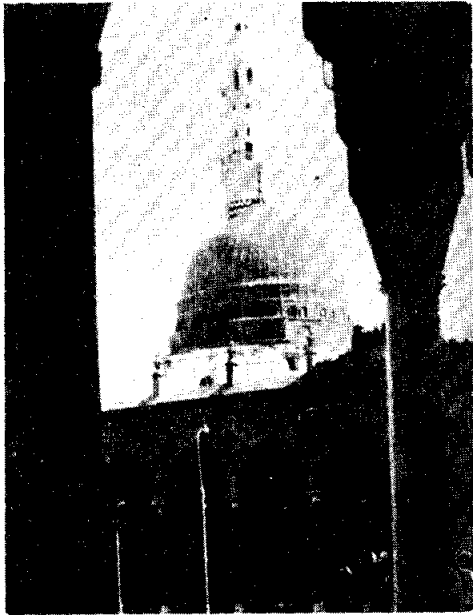
กุฎุมภ์ มีนาค มีลักษณะเป็นหอคอย 5 ชั้น
มีทางเดินขึ้นลงจากชั้น 1 ถึงชั้น 5 สร้างด้วยหินอ่อนสีแดง และสีขาว

จัมมา มัสยิดที่เค็ล

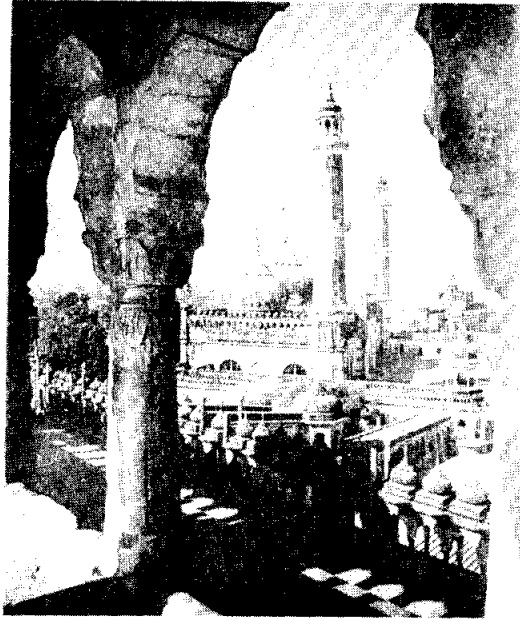

ทัชมาฮาด 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก

มัสยิด พระนบี มุฮัมหมัด อยู่ที่ เมดิना

มัสยิด ที่ลัคเนา เมืองหลวงของรัฐ
อุตระประเทศ

การแต่งกายสตรีมุสลิม
ที่ถูกต้องตามหลักศาสนา

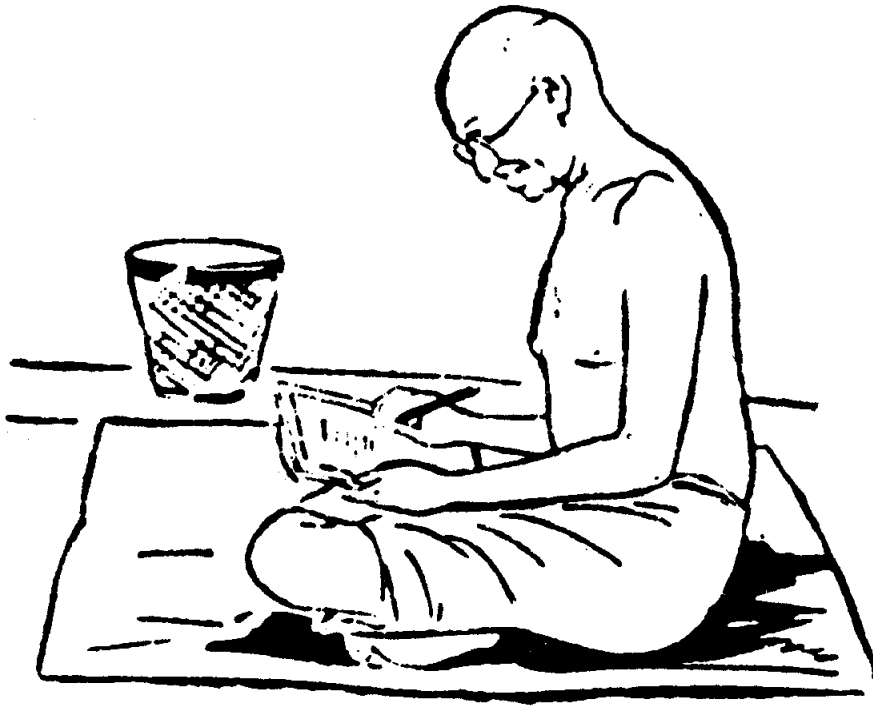

เมื่อมีคนตาย มุสลิมจะละหมาดให้
จึงนำไปฝังที่หลุม โดยฝังในท่านอน

เมื่อฝังเสร็จแล้วให้กลบหลุมขึ้นมา
ปักไม้ไว้ที่หลุม เพื่อให้มุสลิมไป
เยี่ยมเยียนผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ห้ามมิให้
เอาหลุมศพเป็นที่เคารพสักการะ
โดยเด็ดขาด

ສິຈໍ ເວ ອມຕາ າຈາ